

Intervenció arqueològica al Passeig de Gràcia 43 - Casa Batlló. Codi 112/14.

(Barcelona Barcelonès)
Novembre-desembre de 2014

Número d'expedient: R/N 470 K121-B-2014-1-11610
R/N 470 K121 N-B 2014/2-11723

Albert Castellà Fabré

ABANS. SERVEIS CULTURALS S.L.

c. Ventura Plaja 30-32, Àtic 1^a

08028 Barcelona

Tel.: 667 746 340 /637 794 864

ivansalvado.abans@gmail.com /jordichoren.abans@gmail.com

www.facebook.com/Abans

Arqueòleg director
Albert Castellà Fabré

A handwritten signature in black ink that reads "Albert". The signature is stylized and includes a long horizontal flourish underneath the name.

A Barcelona 5 de desembre de 2014

Índex

Fitxa tècnica.....	4
Motius de la intervenció.....	5
Localització.....	6
Marc geogràfic i geològic.....	7
Síntesi històrica i antecedents arqueològics.....	9
Evolució Històrica de l'Edifici.....	10
Etapa 0. Jardins Tívoli.....	10
Etapa 1. Sr. Luís Sala Sánchez (1875-1903).....	10
Etapa 2. Srs. Batlló Godó (1903-1940).....	11
Metodologia.....	13
Desenvolupament dels treballs arqueològics.....	14
Cala 1.....	14
Cala 2.....	15
Cala 3.....	16
Cala 4.....	16
Conclusions i interpretació.....	17
Afectació arqueològica.....	19
La fresquera de la Casa Batlló.....	20
Bibliografia.....	21
Annexos.....	22
Annex 1.....	23
Fitxes.....	23
Llistat d'UEs.....	24
Fitxes d'unitats estratigràfiques.....	25
Fitxes d'estructures.....	28
Fitxes de paviments.....	31
Fitxes de negatius i interestrats.....	32
Annex 2.....	34
Documentació fotogràfica.....	34
Índex de fotografies.....	35
Annex 3.....	51
Planimetries.....	51
Índex de plànols.....	52

Fitxa tècnica

Nom de la intervenció	Intervenció arqueològica al Passeig de Gràcia, 43 - Casa Batlló.
Municipi	Barcelona
Comarca	Barcelonès
Coordenades UTM ETRS89	X: 430183.0 / Y: 4582566.5
Alçada	29 m s.n.m.
Tipus de jaciment	Urbà
Tipus d'intervenció	Preventiva
Tipus d'activitat	Control i excavació
Resultat de la intervenció	Positiu
Cronologia	Segle XX
Dates de la intervenció	Permís: Del 21 al 27 de novembre de 2014 Pròrroga: 10 de desembre de 2014
Coordinador	Ivan Salvadó Jambrina
Arqueòleg director	Albert Castellà Fabré
Dibuix de camp	Albert Castellà Fabré
Topografia	CASA BATLLÓ S.L.U.
Infografia	Markary García Álvarez
Propietari de la finca	CASA BATLLÓ S.L.U.
Règim jurídic de la finca	Privada
Promoció i finançament	CASA BATLLÓ S.L.U.
Codi	112/14
Superfície total del solar	478m ²
Superfície afectada	1,5 m ²
Protecció existent	Edifici declarat B.C.I.N. (Bé Cultural d'Interès Nacional)
Número d'expedient	R/N 470 K121-B-2014-1-11610 R/N 470 K121 N-B 2014/2-11723

Motius de la intervenció

El present control i excavació arqueològica preventiva s'ha desenvolupat a la Casa Batlló, situada al Passeig de Gràcia 43, al districte de l'Eixample de Barcelona. Amb l'objectiu per al coneixement físic -constructiu dels fonaments de la Casa Batlló s'han realitzat quatre cales informatives a la planta soterrani de la finca, i així poder donar una aproximació de les seves dimensions i l'existència de serveis soterrats.

La zona afectada té un alt interès històric i arqueològic, pel que es fa necessari dur a terme un seguiment dels rebaixos i moviments de terres implícits en l'obra realitzada.

Els treballs de la intervenció arqueològica preventiva estan essent portats a terme per l'empresa d'arqueologia **ABANS Serveis Culturals SL**, sota la direcció científica de l'arqueòleg Albert Castellà Fabré.

Localització

Fig. 1. Plànol topogràfic de situació de la intervenció. Extret de: www.icc.cat, retocat. Basat en base topogràfica E: 1/5000

Fig. 2. Ortofotomapa de situació de la intervenció. Extret de: www.icc.cat, retocat. Basat en base topogràfica E: 1/5000

Municipi	Barcelona
Comarca	Barcelonès
Context	Zona urbana. Passeig de Gràcia, 43
Coordenades UTM ETRS89	X: 430183.0 / Y: 4582566.5
Alçada	29 m s.n.m.

Marc geogràfic i geològic

La comarca del Barcelonès, comprèn el territori estès entre la Mediterrània i la Serralada Litoral, en el tram conegut com a Collserola i delimitat pels rius Llobregat i Besòs. Des del punt de vista morfològic, doncs, s'aprecien dues grans unitats, Collserola i el Pla.

A la Serra de Collserola hi trobem una formació de horst composta per materials granítics i esquistosos, limitat al nord pel Vallès (Sector central de la Depressió Pre-litoral), a l'est amb el Turó de Roquetes (Besòs), al sud el Turó de Valldaura i a l'oest pel Llobregat.

Quant al Pla, es troba obert a mar i limitat per la Serralada Litoral (composta de llicorelles silurianes assentades en un basament granític) i a migjorn per la falla que segueix ran de mar des de Garraf i turó de Montjuïc fins al Turó de Montgat, més enllà del Besòs.

La falla, originada al moment de la fractura del Massís catalano-balear, dibuixà el que a grans trets, havia de ser la costa catalana. Per això, el pla inclinat del peu de Collserola és de basament paleozoic i d'estructura tabular, havent estat afectat per tots els moviments orogènics alpins.

En el miocè i el pliocè, damunt del sòcol paleozoic, sedimentaren dipòsits marins del qual son testimonis una sèrie de petits i suaus turons (dels Ollers, del Tàber, de les Falsies, de la Bota). La falla es fa visible al Pla ja que si des de Collserola els dipòsits baixen d'una manera continuada, suau i regular, al punt de contacte entre Ciutat Vella i l'Eixample, es produeix una ruptura amb la presència d'un salt o esglaó d'uns 20m, clarament visible en la morfologia urbana (les baixades de Jonqueres, de la Via Laietana, els carrers d'Estruch, de les Moles o de Jovellanos). Salt aquest que fou aprofitat per la defensa de la ciutat situant-hi les muralles o a nivell econòmic, explotat amb la ubicació de diversos molins a la zona coneguda com de les moles (actual carrer de les Moles).

De l'esglaó cap a mar ja no hi ha sòcol de llicorella ni de granit, sinó que ens trobem un mantell al·luvial format per les aportacions de les rieres, dels torrents, dels deltes dels rius veïns i del corrent litoral.

En aquest sector del pla es formaren maresmes i estanyols, però com que la costa ha anat avançant, molts d'aquest, ja no existeixen en l'actualitat tot i que molts d'ells han continuat vius

en els topònims de la ciutat (Banyols a la marina de Provençals, la Llavineria a Portal Nou, la Llacuna i la Llanera al Llobregat o l'estany del Cagalell al Port).

Referent al terme municipal de Barcelona, que és el que ens ocupa en aquest cas, arriba a una extensió de 1.754.900 Ha i s'estén a la costa mediterrània en una plana de 5 Km d'amplada limitada al NO per la Serra de Collserola (que culmina a 512 metres amb el Tibidabo), entre els sectors deltaics del Llobregat i el Besòs.

La seva funció de capital sempre ha estat afavorida per la situació geogràfica d'aquesta plana, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció N-S la Catalunya Central (el Llobregat i l'eix Besòs–Congost–Ter).

Com hem esmentat abans, ens trobem davant d'un territori format a causa de l'acumulació de sediments provinents de les rieres, torrents i deltes dels rius propers a la ciutat així com de sediments marins (és reconegut que en els darrers segles, Barcelona ha guanyat terreny al mar).

En aquesta plana completament urbanitzada destaquen varies zones clarament diferenciades, el nucli antic que correspon a la primitiva ciutat romana damunt del Mont Tàber (15m snm) proper al mar. El nucli de Montjuïc al S, que s'aixeca suaument al pla i que cau bruscamment sobre el mar fent-se inexpugnable el seu accés des d'aquesta posició, i els ravals més pròxims que s'originaren entorn aquests nuclis.

Per altra banda, tenim tota una sèrie de nuclis poblacionals que, emergits fora muralles acabaran essent absorbits per la ciutat en una de les seves dues importants crescudes (amb la construcció de les muralles del segle XIII o durant l'expansió del segle XIX. amb la creació de l'Eixample) (CARRERAS CANDI, ed., 1982).

Síntesi històrica i antecedents arqueològics¹

D'una manera molt resumida, podem dir que la Casa Batlló té un alt interès històric i arqueològic, ja que:

- 1-Es troba a l'ager de la ciutat romana de *Barcino*.
- 2-Està fora del recinte emmurallat construït en època medieval.
- 3-Edifici inclòs al vigent Catàleg del Patrimoni Arquitectònic, Històric – Artístic de la ciutat de Barcelona de l'any 1979: Categoria A, fitxa núm. 358.
- 4-Edifici declarat B.C.I.N. : D. 1794/1969, 24-7, BOE, 20-8-1969.
- 5-Edifici Inclòs al Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte 2, núm. d'element : 165, Nivell A (identificador 1519).

Aquesta edificació, entre mitgeres, és el producte de la reforma d'un edifici anterior construït al 1877, del qual es manté l'estructura general i el ritme d'obertures, tot emmascarat amb la radical reforma de Gaudí. La façana es resol conjuntament amb part de la coberta i en destaquen la tribuna de la planta principal, els balcons amb barana que recorda una màscara, i el tractament ondulat de la resta de paraments, revestida de trencadís i discos de diferents grandàries que li donen una imatge de tela ondulant i que reflecteixen de diferents maneres la llum del sol en un intent de semblar la superfície del mar. El coronament és especialment impactant, que recull part de les golfes, ja que està fet amb escates de ceràmica vidriada i en les formes sinuoses l'insereix una torreta culminada per una creu de ceràmica.

Menys rica, però també molt interessant, és la façana posterior. Hi destaquen els elements de forja (tancament de la planta principal respecte de la terrassa i de les baranes de les altres plantes) i especialment els ceràmics de coronament i la unió amb la coberta.

També s'han d'esmentar la riquesa dels espais interiors, la decoració que encara es conserva a la planta principal (i només en petita part a la resta de plantes), així com la disposició dels celoberts i l'escala de veïns, d'una gran riquesa espacial i formal. La decoració d'aquests espais, l'aplatat ceràmic, disminueix la intensitat de color en sentit descendent per tal d'aconseguir que la llum que entra pel lluminària es reparteixi de manera homogènia.

¹ Tota la informació presentada en aquest apartat ha estat extreta de la PIA elaborada pel Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona.

Evolució Històrica de l'Edifici²

Aquest apartat pretén, a través de les etapes creades en funció dels propietaris que ha anat tenint l'edifici, explicar les diverses intervencions efectuades al llarg del temps. L'etapa 0 situa l'emplaçament de l'edifici i la resta reflecteix el període de temps dels diferents propietaris.

Etapa 0. Jardins Tívoli

La Casa Batlló es troba situada en una part dels terrenys pertanyents als Jardins del Tívoli. Els jardins es van instal·lar al 1849 i es van tancar al 1873, a l'actual illa de Consell de Cent – València – Passeig de Gràcia – Rambla de Catalunya, tot i que arribaven fins Diputació i Balmes. Disposaven d'un teatre que es va canviar d'ubicació, dintre dels jardins, i al 1875 es va obrir, ja com a teatre estable, al seu emplaçament actual, al carrer de Casp, on encara funciona.

Els Jardins del Tívoli també se'ls coneix com a Jardins de la Ninfa (1849-1859) pel fet que aquests, situats a l'illa València – Provença – Passeig de Gràcia – Rambla de Catalunya, estaven integrats als del Tívoli.

Els Jardins Tívoli es troben grafiats a la primera cartografia de Barcelona realitzada per Idelfons Cerdà, quan rep l'encàrrec de realitzar al 1854 "*Levantamiento del plano de la ciudad*". Al cap d'un any, al 1855, Idelfons Cerdà presenta un aixecament cartogràfic de la ciutat excepcional.

Els Jardins del Tívoli era un dels jardins d'esbarjo de titularitat privada que, aprofitant que es podia edificar fora muralla, oferien espectacles i diversions. És molt possible que la concessió del terreny fos d'un immigrant italià, que hi va instal·lar jocs, casetes de tir, gronxadors, llocs per a sentir-hi música, balls, amb un local de fusta, on als estius s'hi feien representacions. Aquest jardí no era un cas aïllat, a Barcelona el fenomen va generar diversos jardins als voltants del que més endavant seria el Passeig de Gràcia i rodalies, i que anaven desapareixent a mesura que s'anava urbanitzant, com és el cas dels Jardins del Tívoli.

Etapa 1. Sr. Luís Sala Sánchez (1875-1903)

Part dels terrenys procedents dels Jardins Tívoli es van adquirir per meitats proindivises el Sr. Miquel Martorell i Sr. Bonfill. La superfície del terreny era de divuit mil pams quadrats, superfície equivalent a 680m². Amb la mort del Sr. Miquel Martorell l'any 1870 s'inscriu la seva

² Tota la informació presentada en aquest apartat ha estat extreta de (VILLANUEVA *et al.*).

part a favor de la germana Sra. Maria Martorell. Foren la Sra. Martorell i el Sr. Bonfill que al 1875 varen segregar el solar de 680m² i el varen vendre al Sr. Luís Sala Sánchez.

Entre els anys 1875-1876 el Sr. Luís Sala, a través de l'arquitecte Emili Sala Cortès, va sol·licitar permís per a edificar planta baixa més tres plantes pis i coberta l'any 1875-1876.

En escriptura atorgada al 28 de novembre de 1877, el Sr. Luís Sala va descriure l'obra realitzada composta de planta baixa, entresol interior, quatre pisos alts amb el seu jardí al darrera, expressant diverses partides pagades als industrials que varen intervenir a la construcció.

Entre el 1876-1877 el mateix arquitecte va sol·licitar permís per a construir unes estances a la planta coberta, segurament safareigs.

Existeix una contradicció amb el nombre de plantes edificades i projectades. En els plànols i documents de sol·licitud del Sr. Luís Sala hi consta un edifici de planta baixa i tres plantes pis. I la remunta feta per Antoni Gaudí explicava a la següent etapa parteix d'un edifici de quatre plantes i demana explícitament realitzar una cinquena planta i el soterrani.

No s'ha trobat cap altre document entremig de la construcció de l'edifici i la remunta d'Antoni Gaudí, a banda de la que correspon a la sol·licitud de realitzar uns quartos, segurament safareigs, a la planta coberta, on la construcció es projecta a la part central de l'edifici i en cap cas arriba fins a Passeig de Gràcia o façana posterior.

Al 8 de juliol de 1903 va morir el Sr. Luís Sala Sánchez, havent atorgat testament en el qual va anomenar hereva universal i lliure a la seva única filla, la Sra. Eulàlia Sala i Jané.

La nova titular de la finca la va vendre amb aprovació i consentiment del seu marit a Don José Batlló i Casanovas i Amalia Godó Belaunzán, que l'adquireixen per meitat en comú proindivís, per valor de cinc-centes deu mil pessetes.

Etapla 2. Srs. Batlló Godó (1903-1940)

La família Batlló va adquirir l'edifici amb la intenció d'enderrocar-lo i construir-ne un de nou. En el mateix expedient on José Batlló sol·licita enderrocar l'edificació existent també hi ha una carta posterior (1904) on demana una actuació completament diferent: evitar l'enderroc de

l'edifici existent i construir un soterrani, una planta cinquena i habitacions de servei en el terrat, reformar la façana, els baixos i les quatre plantes existents, i aquesta segona petició és la que s'acabà portant a terme.

L'encàrrec de la reforma el varen fer a l'arquitecte Antoni Gaudí, que a través del Sr. José Batlló va sol·licitar el permís d'obres el 7 de novembre de 1904. El cost dels drets municipals per la concessió del permís d'obres sol·licitat, i que José Batlló va haver de satisfer, es va realitzar en tres pagaments: 7.557'46 pessetes, 194'39 pessetes i 112'50 pessetes, que fan un total de 7864'35 pessetes. El constructor de l'obra va ser el Sr. José Bayó Font.

Metodologia

La intervenció preventiva ens ha permès documentar una sèrie d'estructures i estrats.

La documentació i registre tant dels nivells arqueològics com de les estructures que ocupen la zona s'ha fet seguint el mètode plantejat per E. C. Harris i A. Carandini (HARRIS, E. 1991; CARANDINI, A. 1997) i sota les directrius marcades pel Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona. Aquest sistema, consisteix en documentar objectivament els elements i estrats que s'exhumen realitzant una numeració d'aquests en forma d'Unitats Estratigràfiques (UEs), que permeten la individualització de cada element. Aquesta numeració comença a partir de 1 i a finalitzat en 13.

Cada Unitat Estratigràfica es troba registrada en una fitxa de camp (en aquest cas s'utilitza la dissenyada per l'empresa d'arqueologia **ABANS, Serveis Culturals, SL**) on s'indica la situació del jaciment, i les característiques de l'estrat (color, textura, consistència, materials que conté, cronologia aproximada, etc...), de l'estructura (tècnica constructiva, materials emprats, mides), del paviment o de l'element negatiu.

En paral·lel s'ha dut a terme un registre gràfic de les estructures, elements negatius, paviments, estrats o elements singulars que s'han detectat al llarg del procés d'excavació. Aquest registre gràfic s'ha dut a terme mitjançant dibuix arqueològic emprant l'escala 1:20. A banda s'ha portat un registre fotogràfic, emprant el sistema digital a color, tant del procés d'excavació com de les Unitats Estratigràfiques identificades.

El procés d'excavació no ha generat la recuperació de material arqueològic.

Desenvolupament dels treballs arqueològics

Entre el 21 i el 24 de novembre de 2016 es va dur a terme el control arqueològic del rebaix de quatre cales a les obres realitzades al soterrani de la Casa Batlló.

Cala 1

Segons el projecte les dimensions de la cala 1 havien de ser de 2x2m i una profunditat d'1,5m. Com que es va documentar un servei de llum que passava pel mig, es van fer dues obertures: una de 1,80x0,80m i l'altre de 1,10x0,80m.

La seqüència estratigràfica documentada a la cala 1 és la següent:

Inicialment es va procedir a l'excavació dels paviments actuals (UE 6) formats per parquet i per una planxa de formigó.

Un cop aixecats els paviments es va documentar, a un extrem de la cala, l'estructura UE 4. Presentava una planta rectangular de 0,90m de longitud documentats per 0,70m d'amplada, amb una orientació NE-SW i estava construïda dins una rasa de fonamentació (UE 5) excavada al subsòl, utilitzant la tècnica constructiva de l'encofrat perdut. L'estructura estava bastida per una filada de pedra desbastada lligada amb abundant morter de calç de color gris i molt consistent, i set filades de maons lligats amb el mateix tipus de morter, aconseguint una potència total d'entre 0,61 i 0,62m. L'estructura presenta una lleugera inclinació (uns 0,14m) vers el Passeig de Gràcia i està totalment alineada amb els murs de separació de finques de l'edifici actual.

Retallats per la rasa de construcció UE 5 es van documentar una sèrie d'estrats.

En primer lloc es va documentar l'estrat UE 1. Es tractava d'un nivell de llims argilosos de color gronguenc/ocre amb algunes margues de consistència compacta

Per sota la UE 1 es documentà la UE 2. Es tractava d'un nivell de sorres i terra de color marró, barrejades amb moltes pedres de mida petita. Aquests estrat cobria la UE 3, que estava formada per nivell de llims d'argiles de color vermellós de consistència compacta (veure secció

A-A' Cala 1). Aquests tres nivells documentats (UEs 1, 2 i 3) s'interpreten com aportacions naturals d'origen geològic, i en cap d'ells s'ha recuperat material arqueològic.

Cala 2

L'objectiu d'aquesta cala era el de donar informació dels fonaments dels murs estructurals de l'edifici, concretament el mur de façana del Passeig de Gràcia i un dels murs que fa mitgera amb una altra finca.

Les dimensions de la cala 2 van ser de 1x1 m i 1,5 m de profunditat.

Estratigràficament es van documentar els mateixos tres nivells documentats a la Cala 1:

La UE 1, nivell de llims argilosos de color gronguenc/ocre amb algunes margues de consistència compacta; la UE 2, nivell de sorres i terra de color marró barrejades amb moltes pedres de mida petita; i la UE 3, nivell de llims d'argiles de color vermellós de consistència compacta (veure secció A-A' Cala 2).

Aquests tres nivells documentats (UEs 1, 2 i 3) s'interpreten com aportacions naturals d'origen geològic, i en cap d'ells s'ha recuperat material arqueològic.

Per documentar els fonaments dels murs estructurals es va haver d'excavar el sediment fent mina, ja que adossat a les parets es troba el servei d'il·luminació de la sala (veure planimetria). Els fonaments documentats (UEs 8 i 9) estan constituïts amb maons lligats amb morter de calç de color gris no gaire consistent, i alguna pedra. Ambdós fonaments estaven bastits dins d'una rasa de fonamentació excavada al subsòl (UEs 11 i 12 respectivament), utilitzant la tècnica constructiva de l'encofrat perdut (veure annex fotogràfic, 13 i 14).

La fonamentació (UE 8) del mur de mitgera presenta una potència mínima de 0,46m i s'ha documentat en una longitud de 0,70m, sobresortint entre 0,10 i 0,14m respecte el parament del mur.

El fonament (UE 9) de la façana presenta una potència mínima de 0,50m i una longitud de 0,80m, sobresortint entre 0,05 i 0,06m respecte la línia murària.

Cala 3

Les dimensions de la cala 3 eren de 0,80x1,60m i es va arribar a una profunditat de 1,80m.

Durant el rebaix d'aquesta cala es van documentar estratigràficament dos nivells, les UEs 1 i 2, ja documentats a les cales 1 i 2 (veure secció A-A' de la cala 3). Aquests dos nivells s'interpreten, com a la resta de cales, com aportacions naturals d'origen geològic, i en cap d'ells s'ha recuperat material arqueològic. Així, el resultat arqueològic d'aquesta cala ha estat negatiu.

Cala 4

Aquesta cala coincideix en situació amb una altra (UE 10) que ja es va fer al anys 1989 i 1990. L'objectiu del buidatge de la cala 4 era la de localitzar la sabata de formigó que es va construir durant la darrera actuació.

Les seves dimensions eren de 0,70x2m i es va arribar a una profunditat de 2,20m respecte el nivell de circulació actual. A part de la cala feta anteriorment es va documentar la UE 1, com a la resta de cales (veure annex fotogràfic, Foto 20).

Conclusions i interpretació

El present control i excavació arqueològica preventiva s'ha desenvolupat a la Casa Batlló, situada al Passeig de Gràcia 43, al districte de l'Eixample de Barcelona. Amb l'objectiu per al coneixement físic -constructiu dels fonaments de la Casa Batlló s'han realitzat quatre cales informatives a la planta soterrani de la finca, i així poder donar una aproximació de les seves dimensions i l'existència de serveis soterrats.

La casa Batlló és un edifici declarat B.C.I.N. l'any 1969, i està inclòs al vigent Catàleg del Patrimoni Arquitectònic, Històric – Artístic de la ciutat de Barcelona de l'any 1979, així com al Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic.

Aquesta edificació d'estil modernista, és el producte de la reforma d'un edifici anterior construït al 1877, del qual es manté l'estructura general i el ritme d'obertures, tot emmascarat amb la radical reforma de Gaudí.

Entre el 21 i el 24 de novembre es va dur a terme el control arqueològic del rebaix de quatre cales a les obres realitzades al soterrani de la Casa Batlló.

A les cales 3 i 4 el resultat del control arqueològic ha estat negatiu. A la cala 2 s'han documentat part dels fonaments de dos dels murs estructurals de l'edifici, el de façana amb Passeig de Gràcia (UE 9) i un de mitgera amb un altra finca (UE 8); mentre que durant el rebaix de la cala 1 s'ha documentar l'estructura UE 4.

La UE 4 és una estructura constituïda per una filada de pedra desbastada lligada amb abundant morter de calç de color gris i molt consistent, i set filades de maons lligats amb el mateix tipus de morter.

La interpretació que fem d'aquesta estructura documentada és que, molt probablement, es tracti d'una claveguera de l'edifici.

Les raons per les quals defensem aquesta interpretació són les següents:

La UE 4 es troba a una profunditat inferior als fonaments dels murs de façana (UE 9) i mitgera (UE 8) documentats durant el rebaix de la cala 2. Concretament el fons de l'estructura UE 4 està

a una profunditat de 0,50m per sota respecte els fonaments de l'edifici, probablement construïts durant les obres del soterrani projectades per Antoni Gaudí l'any 1904.

També hem de comentar que la part descoberta de l'estructura, uns 0,90m de longitud (veure alçat), té una lleugera inclinació vers el Passeig de Gràcia amb un desnivell de 0,14m.

No menys rellevant és el que es comenta a l'apartat "Evolució Històric de l'Edifici", concretament quan es parla de la construcció del primer edifici al 1877, ja que no es menciona l'edificació de la planta soterrani. El soterrani es projecta i es construeix durant la remunta feta per Gaudí al 1904.

L'arquitecte modernista va dissenyar el plànol de la planta soterrani i el plànol esquemàtic de la planta soterrani i secció dels baixos i del soterrani, que estan dipositats a l'Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona.

Amb la prudència que exigeix la limitació física de l'àrea documentada, podem afirmar que és força probable que l'estructura UE 4 sigui una claveguera de l'edifici i que la seva construcció sigui contemporània a la construcció del soterrani.

Aquesta interpretació plantejada descarta que l'estructura UE 4 pugui tractar-se de les restes d'un fonament d'un mur, o d'una riosta constructiva relacionada amb l'edifici, fet que vam valorar com una possibilitat en la redacció de l'informe d'afectació, ja que en un primer moment s'havia plantejat que el soterrani era contemporani a l'edifici de 1877, creença desmentida per la documentació.

Afectació arqueològica

Les tasques d'excavació han permès deixar al descobert una estructura que podria ser una claveguera de l'edifici. Seguint la dinàmica de l'obra executada es va fer necessari el seu cobriment indefinit.

Una vegada atorgat el permís per part del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, es va procedir al cobriment indefinit de l'estructura UE 4 i al reompliment de la cala 1. Tot aquest procés es va realitzar sota control arqueològic i amb suport fotogràfic (veure annex fotogràfic, 21-24).

Llistat d'UE afectada:

Cala	UE	Afectació	Cronologia
1	4	Cobriment indefinit	Inicis segle XX

Estructura afectada:

UE	Fotografia	Cronologia
4	6, 7 i 8	Inicis segle XX
Definició: Estructura constituïda per una filada de pedra desbastada lligada amb abundant morter de calç de color gris i molt consistent, i set filades de maons lligats amb el mateix tipus de morter. 1. Mesures : longitud (0,90)m, gruix (0,70)m, alçada (0,61)m. Estat de conservació: bo		
Cobriment indefinit		

La fresquera de la Casa Batlló

La fresquera és una galeria amb sala que s'accedeix des d'un dels laterals del soterrani de l'edifici, i per construir-la es va picar el nivell de llims argilosos de color vermellós.

La galeria fa un recorregut en planta de forma obliqua fins a la zona central de la sala de pilars del soterrani (on es localitzen les cales 3 i 4), on a una cota d'uns 4,5 metres per sota del paviment es documenta la sala de la fresquera.

La galeria o passadís té una forma obliqua i disposa d'escaleres fetes de maons rectangulars col·locats verticalment. Constructivament el sostre de la galeria es caracteritza per estar acabat en volta de rajols, mentre que les parets estan arrebossades de ciment.

La sala de la fresquera és de planta circular amb el sostre acabat en semi bòbila, i s'hi accedeix des de la galeria a través de dos escalons construïts amb maons. La sala disposa d'una banqueta en tot el seu perímetre, i de dues obertures situades en un dels laterals. Tota la sala està recoberta per rajols rectangulars lligats amb pòrtland o ciment (veure annex fotogràfic, 25-30).

Al llarg de l'època històrica s'han construït fresqueres amb una tipologia que recorda a la fresquera de la Casa Batlló. Trobem per exemple dos paral·lels propers: la fresquera del castell de Cornellà (segles XIII-XV) i la fresquera descoberta durant la intervenció arqueològica de la Masia de la Torrassa, a l'Hospitalet de Llobregat.

Tot i que no podem assegurar-ho amb rotunditat, pensem que la fresquera es va construir al mateix moment que es fa el soterrani de l'edifici, o sigui, durant les obres dissenyades per Gaudí.

Bibliografia

- CARANDINI, A. (1997): *Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica*. Editorial Crítica. Barcelona.
- CARRERAS CANDI, ED (1982): *Gran Geografia Comarcal de Catalunya*, vol VIII. Barcelona.
- INSTITUT CARTOGRÀFIC I GEOGRÀFIC DE CATALUNYA (n.d): Mapa de la Casa Batlló. Obtingut el 24 de novembre de 2014 a <http://www.icc.cat/vissir3/>
- HARRIS, E. (1991): *Principios de estratigrafía arqueológica*. Editorial Crítica. Barcelona.
- VILLANUEVA, X.; BOSCH, M.; DOTOR, A.; OLONA, J.; ONECHA, B. i VILLANUEVA, I. *Pla director per a les intervencions de la Casa Batlló d'Antoni Gaudí*. Document inèdit.

Annexos

Annex 1

Fitxes

Núm	Sector	Àmbit	Sondeig	Definició	Cronologia
1			1. 2. 3. 4	Estrat aeolòaic	-
2			1. 2	Estrat aeolòaic	-
3			1. 2. 3. 4	Estrat aeolòaic	-
4			1	Estructura indeterminada	Seale XX. inicis
5			1	Negatiu de construcció	Seale XX. inicis
6			1. 2. 3. 4	Paviment	Seale XX. 2 ^a meitat
7			1	Estrat de reompliment	Seale XX. inicis
8			2	Fonament	Seale XX. inicis
9			2	Fonament	Seale XX. inicis
10			4	Negatiu	1989-1990
11			2	Negatiu de construcció	Seale XX. inicis
12			2	Negatiu de construcció	Seale XX. inicis
13			4	Estrat de reompliment	1989-1990

UE	1 Sector	Àmbit	Sondeig 1, 2, 3, 4
Definició	Estrat geològic	Color	Groc
		Textura	Argilosa
		Potència (m)	0,68
Consistència	Compacta	Cronologia	-
		Criteri de datació	-
Descripció	Estrat de llims argilosos de color groc amb algunes margues de consistència compacta.		
Interpretació	Aportacions naturals d'origen geològic.		
Ref. fotogràfica	-		
Igual a	Cobreix a		
	3		
Adossat a	Reomple a		
En contacte amb	Se li adossa		
Tallat per	Cobert per		
	5, 11, 12, 13		
Se li assenta	6		

UE	2 Sector	Àmbit	Sondeig 1, 2
Definició	Estrat geològic	Color	Marró
		Textura	Sorrenca
		Potència (m)	0,12
Consistència	Solta	Cronologia	-
		Criteri de datació	-
Descripció	Estrat de sorres i terra de color marró, barrejades amb moltes pedres de mida petita.		
Interpretació	Aportacions naturals d'origen geològic.		
Ref. fotogràfica	-		
Igual a	Cobreix a		
	3		
Adossat a	Reomple a		
En contacte amb	Se li adossa		
Tallat per	Cobert per		
	5		
Se li assenta	1		

UE	3	Sector	Àmbit	Sondeig	1, 2, 3, 4
Definició	Estrat geològic	Color	Vermell	Textura	Argilosa
		Potència (m)	-		
Consistència	Compacta	Cronologia	-	Criteri de datació	-
Descripció	Estrat de llims d'argiles de color vermellós de consistència compacta. No s'ha acabat d'excavar.				
Interpretació	Aportacions naturals d'origen geològic.				
Ref. fotogràfica	-				
Igual a	Cobreix a				
Adossat a	Reomple a				
En contacte amb	Se li adossa				
Tallat per	Cobert per				
	1, 2				
Se li assenta					

UE	7	Sector	Àmbit	Sondeig	1
Definició	Estrat de reompliment	Color	Marró	Textura	Argilosa
		Potència (m)	0,10		
Consistència	Plàstica	Cronologia	Segle XX, inicis	Criteri de datació	Absoluta per estratigrafia
Descripció	Estrat d'argiles de color marró, de textura argilosa i consistència plàstica.				
Interpretació	Estrat de reompliment de la rasa de fonamentació UE 5.				
Ref. fotogràfica	-				
Igual a	Cobreix a				
	4				
Adossat a	Reomple a				
	5				
En contacte amb	Se li adossa				
Tallat per	Cobert per				
Se li assenta					
	6				

UE	13	Sector		Àmbit		Sondeig	4
Definició	Estrat de reompliment	Color	Marró	Textura	Gravosa	Potència (m)	1,76
Consistència	Solta	Cronologia	1989-1990	Criteri de datació	Absoluta per documentació		
Descripció	Estrat de graves de color marró, textura gravosa i consistència solta.						
Interpretació	Estrat de reompliment del negatiu UE 10.						
Ref. fotogràfica	-						
Igual a				Cobreix a			
Adossat a				Reomple a			
				10			
En contacte amb				Se li adossa			
Tallat per				Cobert per			
Se li assenta							

UE	4 Sector	Sondeig	1	Àmbit	MR
Definició	Estructura indeterminada	Ampl/Long/Alç (m)	0,70 / 0,90 / 0,60	Orientació	NE-SW
Tipus de parament	Encofrat perdut	Tècnica constructiva	Encofrat		
Tipus de filades	No segueix filades	Criteri de datació	Absoluta per estratigrafia		
Ref. fotogràfica	-	Cronologia	Segle XX, inicis		
Descripció	Presentava una planta rectangular de 0,90m de longitud documentats per 0,70m d'amplada, amb una orientació NE-SW i estava construïda dins una rasa de fonamentació (UE 5) excavada al subsòl, utilitzant la tècnica constructiva de l'encofrat perdut. L'estructura estava bastida per una filada de pedra desbastada lligada amb abundant morter de calç de color gris i molt consistent, i set filades de maons lligats amb el mateix tipus de morter, aconseguint una potència total d'entre 0,61 i 0,62m. L'estructura presenta una lleugera inclinació (uns 0,14m) vers el Passeig de Gràcia i està totalment alineada amb els murs de separació de finques de l'edifici actual.				

Interpretació Possible claveguera.

Tipus de teula	Àrab ☐	Tegula ☐	Imbrex ☐				
Materials	☐ Argila	☐ Ceràmica	☐ Graves	☒ Maó	☒ Morter	☒ Pedra	☐ Terra
	☐ Teula	☐ Tova	☐ Rajoles	☐			
Components del morter	☒ Calç	☐ Carbons	☐ Cendra	☐ Ceràmica	☒ Graves	☐ Terra	☐ Xamota
	Granulometria	☒ Fina (0-2 mm)	☐ Mitjana (2-5 mm)	☐ Grossa (+5mm)			
Tipus de pedres	☐ Carreuons	☐ Carreus	☐ Còdols	☐ Desbastades	☒ Sense treballar		
	Dimensions	☐ Petita (0-10cm)	☒ Mitjana (10-30 cm)	☐ Gran (->30cm)			
Tipus de maons	☒ Massissos	☐ Totxo	Dimensions	Gruix /Ampl./long. (cm) : / / /			

Igual a	
Solidari amb	
Cobert per	7
Tallat per	
Se li adossa	
Adossat a	
Reomplert per	
Reomple a	5
Assentat a	
Se li assenta	
Tapia a	
Tapiat per	

UE 8 Sector Sondeig 2 Àmbit MR
 Definició Fonament Ampl/Long/Alç (m) - / 0,70 / 0,40 Orientació NE-SW
 Tipus de parament Encofrat perdut Tècnica constructiva Encofrat
 Tipus de filades No segueix filades Criteri de datació Absoluta per estratigrafia
 Ref. fotogràfica - Cronologia Segle XX, inicis
 Descripció Estructura construïda amb maons lligats amb morter de calç de color gris no gaire consistent, i alguna pedra, bastit dins d'una rasa de fonamentació excavada al subsòl utilitzant la tècnica constructiva de l'encofrat perdut.

Interpretació Fonamentació de la façana mitgera de l'edifici.

Tipus de teula	Àrab ☐ Tegula ☐ Imbrex ☐
Materials	☐ Argila ☐ Ceràmica ☐ Graves ☒ Maó ☒ Morter ☒ Pedra ☐ Terra ☐ Teula ☐ Tova ☐ Rajoles ☐
Components del morter	☒ Calç ☐ Carbons ☐ Cendra ☐ Ceràmica ☒ Graves ☐ Terra ☐ Xamota ☐ Granulometria ☒ Fina (0-2 mm) ☐ Mitjana (2-5 mm) ☐ Grossa (+5mm)
Tipus de pedres	☐ Carreuons ☐ Carreus ☐ Còdols ☐ Desbastades ☒ Sense treballar Dimensions ☐ Petita (0-10cm) ☒ Mitjana (10-30 cm) ☐ Gran (→30cm)
Tipus de maons	☒ Massissos ☐ Totxo Dimensions Gruix /Ampl./long. (cm) : / /

Igual a
 Solidari amb
 Cobert per
 Tallat per
 Se li adossa
 Adossat a
 Reomplert per
 Reomple a 11
 Assentat a
 Se li assenta
 Tapia a
 Tapiat per

UE 9 Sector Sondeig 2 Àmbit MR
 Definició Fonament Ampl/Long/Alç (m) - / 0,90 / 0,40 Orientació NW-SE
 Tipus de parament Encofrat perdut Tècnica constructiva Encofrat
 Tipus de filades No segueix filades Criteri de datació Absoluta per estratigrafia
 Ref. fotogràfica - Cronologia Segle XX, inicis
 Descripció Estructura construïda amb maons lligats amb morter de calç de color gris no gaire consistent, bastit dins d'una rasa de fonamentació excavada al subsòl utilitzant la tècnica constructiva de l'encofrat perdut.

Interpretació Fonamentació de la façana mitgera de l'edifici.

Tipus de teula	Àrab ☐ Tegula ☐ Imbrex ☐
Materials	☐ Argila ☐ Ceràmica ☐ Graves ☒ Maó ☒ Morter ☐ Pedra ☐ Terra ☐ Teula ☐ Tova ☐ Rajoles ☐
Components del morter	☒ Calç ☐ Carbons ☐ Cendra ☐ Ceràmica ☒ Graves ☐ Terra ☐ Xamota ☐ Granulometria ☒ Fina (0-2 mm) ☐ Mitjana (2-5 mm) ☐ Grossa (+5mm)
Tipus de pedres	☐ Carreuons ☐ Carreus ☐ Còdols ☐ Desbastades ☐ Sense treballar Dimensions ☐ Petita (0-10cm) ☐ Mitjana (10-30 cm) ☐ Gran (→30cm)
Tipus de maons	☒ Massissos ☐ Totxo Dimensions Gruix /Ampl./long. (cm) : / /

Igual a
 Solidari amb
 Cobert per
 Tallat per
 Se li adossa
 Adossat a
 Reomplert per 12
 Reomple a
 Assentat a
 Se li assenta
 Tapia a
 Tapiat per

UE	6 Sector	Àmbit	Sondeig	1, 2, 3, 4	
Definició	Paviment	T. constructiva	Enrajolat a junta correguda	Superfície (m2) -	
Components	Fusta i formigó	Cronologia	Segle XX, 2ª meitat	Criteri datació	Absoluta per materials
Gruix /Ampl./Long.(m)	0,43 / - / -	Ref. fotogràfica	-		
Descripció	Paviment de parquet assentat sobre una planxa de formigó.				
Interpretació	Paviment del subterrani.				
Igual a	Contemporani a				
Adossat a	Reomple a				
	1, 5, 7				
Assentat a	Se li adossa				
Tallat per	Cobert per				
Se li assenta	Solidari amb				
Assentat a	Tapia a				

UE	5	Sector	Àmbit	Sondeig	1
Definició	Negatiu de construcció	F.Planta	Rectangular	F. secció	Rectangular
Orientació	NE-SW	Cronologia	Segle XX, inicis	Criteri de datació	Absoluta per estratigrafia
Descripció	Negatiu de planta i secció rectangular.				
Interpretació	Rasa de construcció de l'estructura UE 4.				
Ref. fotogràfica	-				
Igual a	Reomplert per				
	4, 7				
Talla a	Se li adossa				
1, 2					
Contemporani a	Cobert per				
	7				
Tallat per	Se li assenta				
	6				

UE	10	Sector	Àmbit	Sondeig	4
Definició	Negatiu	F.Planta	-	F. secció	-
Orientació	-	Cronologia	1989-1990	Criteri de datació	Absoluta per documentació
Descripció	Negatiu parcialment documentat.				
Interpretació	Rasa realitzada per veure els fonaments d'un pilar.				
Ref. fotogràfica	-				
Igual a	Reomplert per				
	13				
Talla a	Se li adossa				
1					
Contemporani a	Cobert per				
Tallat per	Se li assenta				
	6				

UE	11	Sector	Àmbit	Sondeig	2
Definició	Negatiu de construcció	F.Planta	Rectangular	F. secció	Concava
Orientació	NE-SW	Cronologia	Segle XX, inicis	Criteri de datació	Absoluta per estratigrafia
Descripció	Negatiu de planta rectangular i secció en "U".				
Interpretació	Rasa de construcció de l'estructura UE 8.				
Ref. fotogràfica	-				
Igual a	Reomplert per				
	8				
Talla a	Se li adossa				
1					
Contemporani a	Cobert per				
Tallat per	Se li assenta				

UE	12	Sector	Àmbit	Sondeig	2		
Definició	Negatiu de construcció	F.Planta	Rectangular	F. secció	Concava	Profunditat (m)	0,65
Orientació	NW-SE	Cronologia	Segle XX, inicis	Criteri de datació	Absoluta per estratigrafia		
Descripció	Negatiu de planta rectangular i secció en "U".						
Interpretació	Rasa de construcció de l'estructura UE 9.						
Ref. fotogràfica	-						
Igual a				Reomplert per			
				9			
Talla a				Se li adossa			
1							
Contemporani a				Cobert per			
Tallat per				Se li assenta			

Annex 2

Documentació fotogràfica

Índex de fotografies

- Foto 1. *Fotografia inicial de la cala 1.*
- Foto 2. *Rebaix del sediment de la cala 1.*
- Foto 3. *Vista en perfil dels nivells documentats a la cala 1: UEs 1, 2 i 3.*
- Foto 4. *Fotografia final de la cala 1.*
- Foto 5. *Fotografia final de la cala 1.*
- Foto 6. *Vista de l'alçat de la UE 4.*
- Foto 7. *Vista de la planta de la UE 4.*
- Foto 8. *Vista general de la UE 4.*
- Foto 9. *Fotografia inicial de la cala 2..*
- Foto 10. *Rebaix del sediment de la cala 2.*
- Foto 11. *Vista en perfil dels nivells documentats a la cala 2: UEs 1, 2 i 3.*
- Foto 12. *Fotografia final de la cala 2.*
- Foto 13. *Fonaments (UE 8) del mur que fa mitgera, cala 2.*
- Foto 14. *Fonaments (UE 9) del mur de façana amb passeig de gràcia, cala 2.*
- Foto 15. *Fotografia inicial de la cala 3.*
- Foto 16. *Rebaix del sediment de la cala 3.*
- Foto 17. *Vista en perfil dels nivells documentats a la cala 3, les UEs 1 i 2.*
- Foto 18. *Fotografia final de la cala 3.*
- Foto 19. *Fotografia inicial de la cala 4.*
- Foto 20. *Rebaix del reompliment del negatiu UE 10. Cala 4.*
- Foto 21. *Cobriment amb geotèxtil de la UE 4.*
- Foto 22. *Detall del cobriment de la UE 4.*
- Foto 23. *Cobriment amb terra de la UE 4.*
- Foto 24. *Reompliment amb terra de la cala 1.*
- Foto 25. *Vista parcial de la galeria de la fresquera.*
- Foto 26. *Part final de la galeria i la sala de la fresquera.*
- Foto 27. *Vista de la banqueteta i els esglaons de la sala de la fresquera.*
- Foto 28. *Vista de les obertures de la sala de la fresquera.*
- Foto 29. *Vista de detall dels escalons de la sala de la fresquera.*
- Foto 30. *Vista de part de la sala de la fresquera.*

Foto 1. Fotografia inicial de la cala 1.

Foto 2. Rebaix del sediment de la cala 1.

Foto 3. Vista en perfil dels nivells documentats a la cala 1: UEs 1, 2 i 3.

Foto 4. Fotografia final de la cala 1.

Foto 5. Fotografia final de la cala 1.

Foto 6. Vista de l'alçat de l'estructura UE 4

Foto 7. Vista de la planta de l'estructura UE 4.

Foto 8. Vista general de l'estructura UE 4.

Foto 9. Fotografia inicial de la cala 2.

Foto 10. Rebaix del sediment de la cala 2.

Foto 11. Vista en perfil dels nivells documentats a la cala 2: UEs 1, 2 i 3.

Foto 12. Fotografia final de la cala 2.

Foto 13. Fonaments (UE 8) del mur que fa mitgera, cala 2.

Foto 14. Fonaments (UE 9) del mur de façana amb Passeig de Gràcia, cala 2.

Foto 15. *Fotografia inicial de la cala 3.*

Foto 16. *Rebaix del sediment de la cala.*

Foto 17. Vista en perfil dels nivells documentats a la cala 3, les UEs 1 i 2.

Foto 18. Fotografia final de la cala 3.

Foto 19. *Fotografia inicial de la cala 4.*

Foto 20. *Rebaix de la saorra de la cala 4.*

Foto 21. Cobriment amb geotèxtil de la UE 4.

Foto 22. Detall del cobriment de la UE 4.

Foto 23. Cobriment amb terra de la UE 4.

Foto 24. Reompliment amb terra de la cala 1.

Foto 25. Vista parcial de la galeria de la fresquera.

Foto 26. Part final de la galeria i la sala de la fresquera.

Foto 27. Vista de la banqueta i els escalons de la sala de la fresquera.

Foto 28. Vista de les obertures de la sala de la fresquera.

Foto 29. Vista de detall dels escalons de la sala de la fresquera.

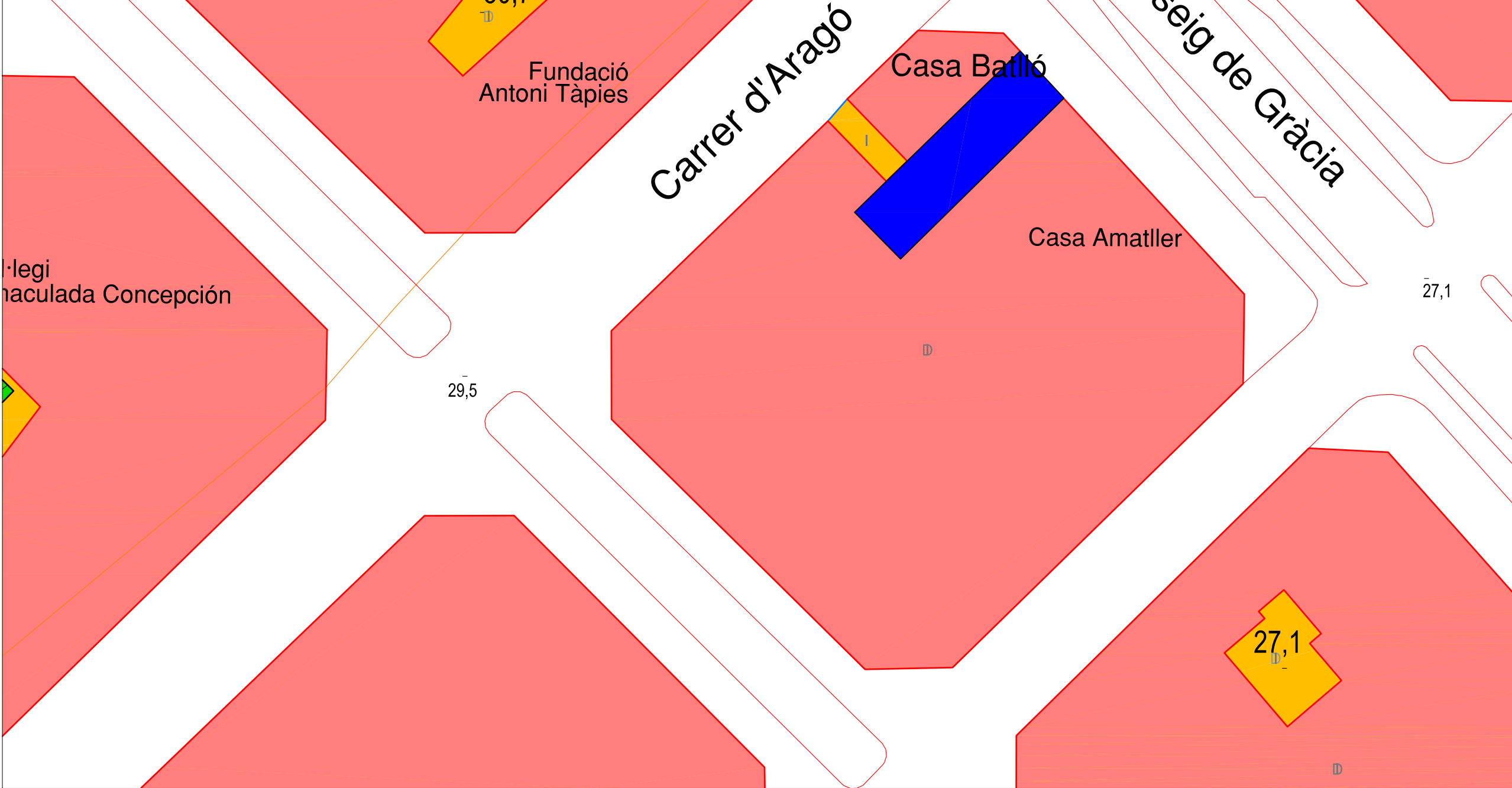
Foto 30. Vista de part de la sala de la fresquera.

Annex 3

Planimetries

Índex de plànols

- 1- Localització E: 1/1000. Base topogràfica E: 1/5000. A3
- 2- Plànol de situació. Planta soterrani. E: 1/200. A3
- 3- Planta pedra a pedra, Cales 1, 2, 3 i 4. E: 1/20. A3
- 4- Seccions A-A', B-B', C-C' i D-D'. E: 1/20. A3
- 5- Alçats E-E', F-F' i G-G'. E: 1/20. A3

ABANS
SERVEIS CULTURALS

UBICACIÓ

LLEGENDA

- Casa Batlló

INTERVENCIÓ

Intervenció al Passeig de Gràcia, 43 - Casa Batlló de Barcelona (Barcelona, Barcelonès)

TÍTOL

Plànol de localització

DIRECTOR

Albert Castellà Fabré

PLANIMETRIA

Markary García Álvarez

Nº EXPEDIENT

R/N 470 K121-B-2014-1-11610
R/N 470 K121 N-B 2014/2-11723

DATA

Novembre-desembre 2014

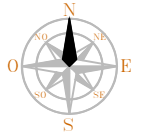
BASE TOPOGRÀFICA

ICC 1:5000 Sistema de referència ETRS89
CASA BATLLÓ S.L.U.

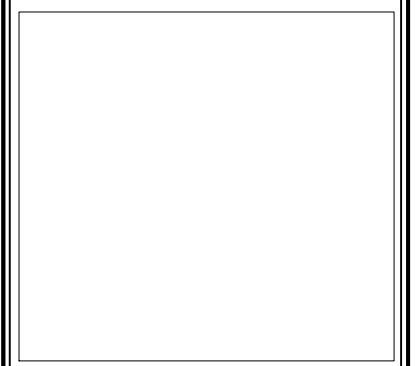
ESCALA

1:1000

NÚM 1	CLIENT CASA BATLLÓ S.L.U.
----------	------------------------------

UBICACIÓ

LLEGENDA

 Cales

INTERVENCIÓ

Intervenció al Passeig de Gràcia, 43 - Casa Batlló de Barcelona [Barcelona, Barcelonès]

TÍTOL

Plànol de situació. Planta soterrani.

DIRECTOR

Albert Castellà Fabré

PLANIMETRIA

Markary García Álvarez

Nº EXPEDIENT

R/N 470 K121-B-2014-1-11610

R/N 470 K121 N-B 2014/2-11723

DATA

Novembre-desembre 2014

BASE TOPOGRÀFICA

ICC 1:5000 Sistema de referència ETRS89
CASA BATLLÓ S.L.U.

ESCALA

1:200

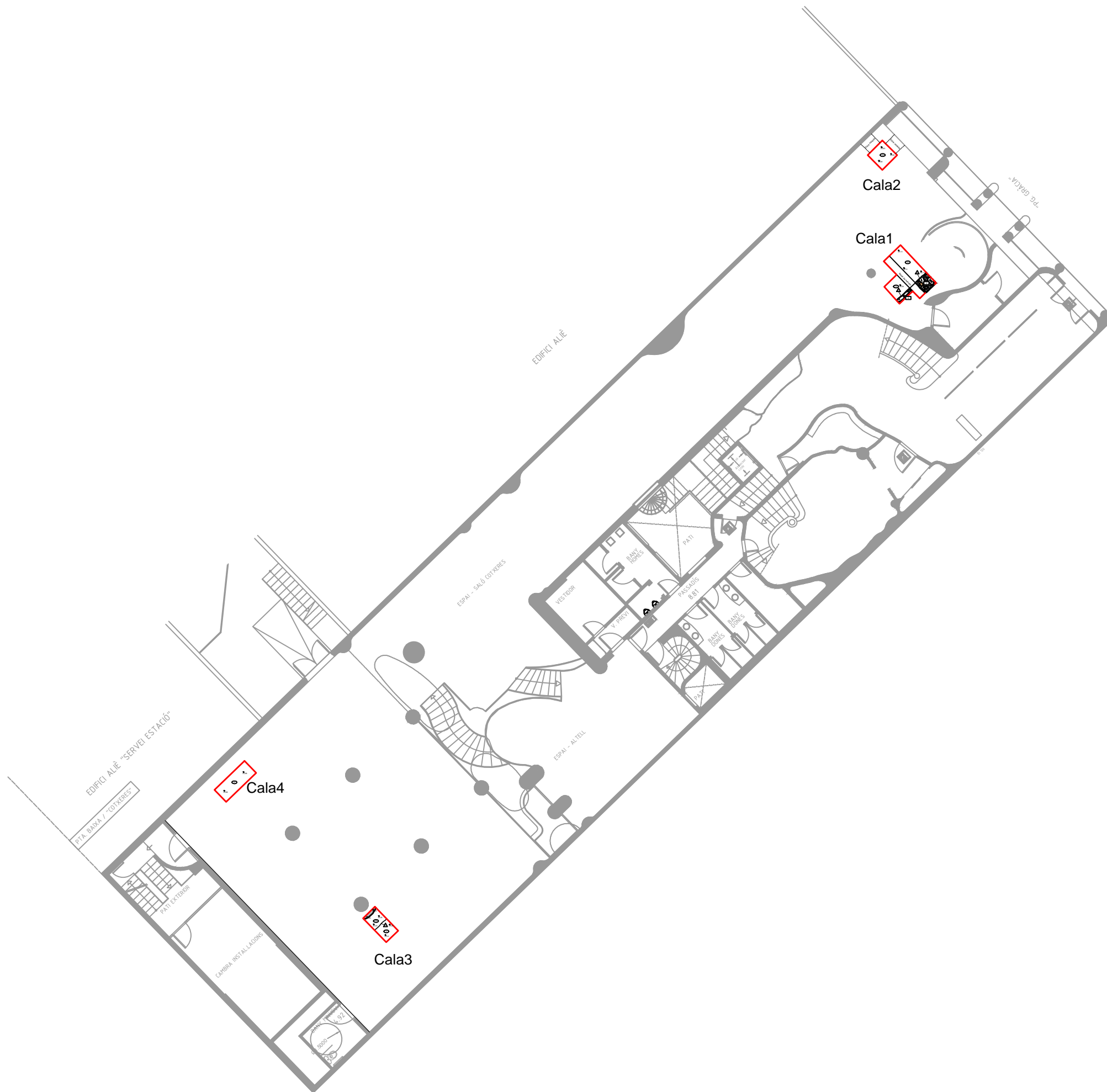

NÚM

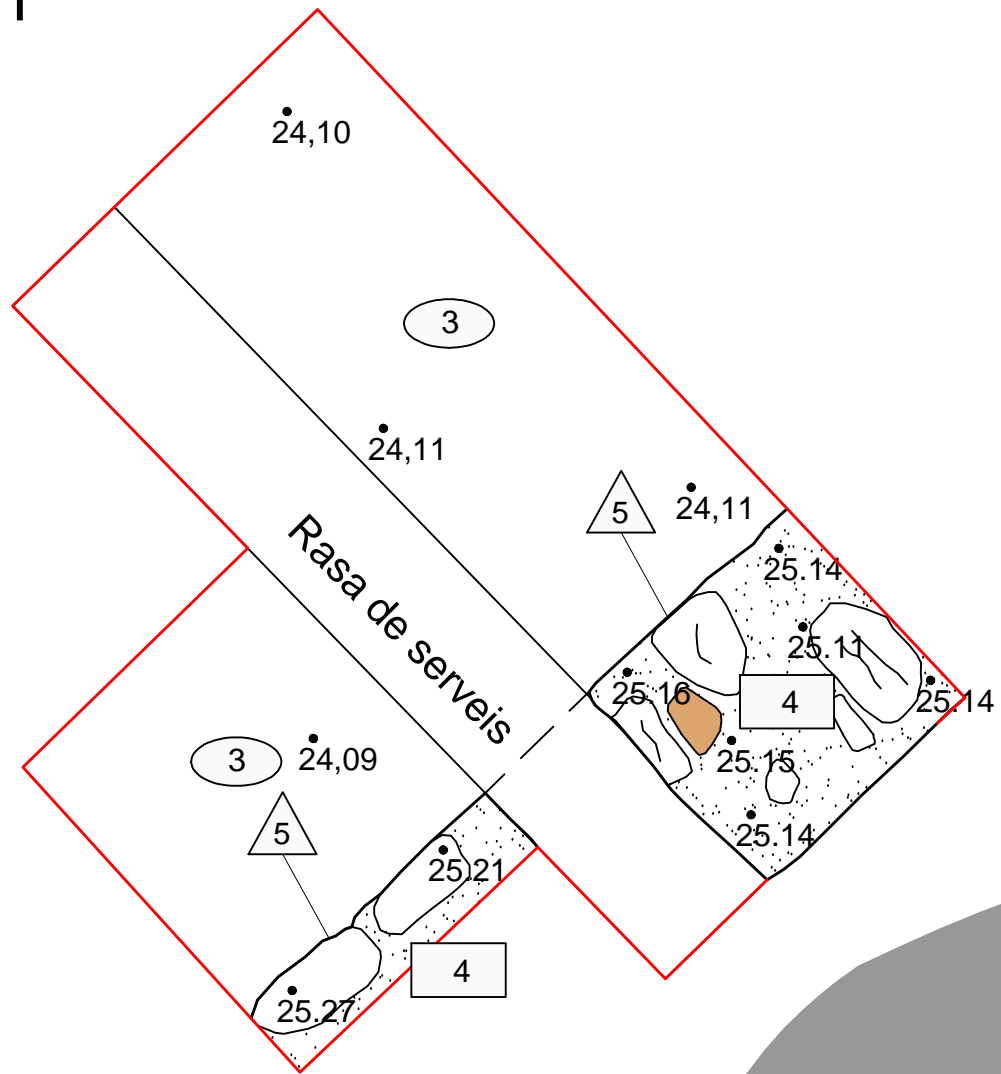
2

CLIENT

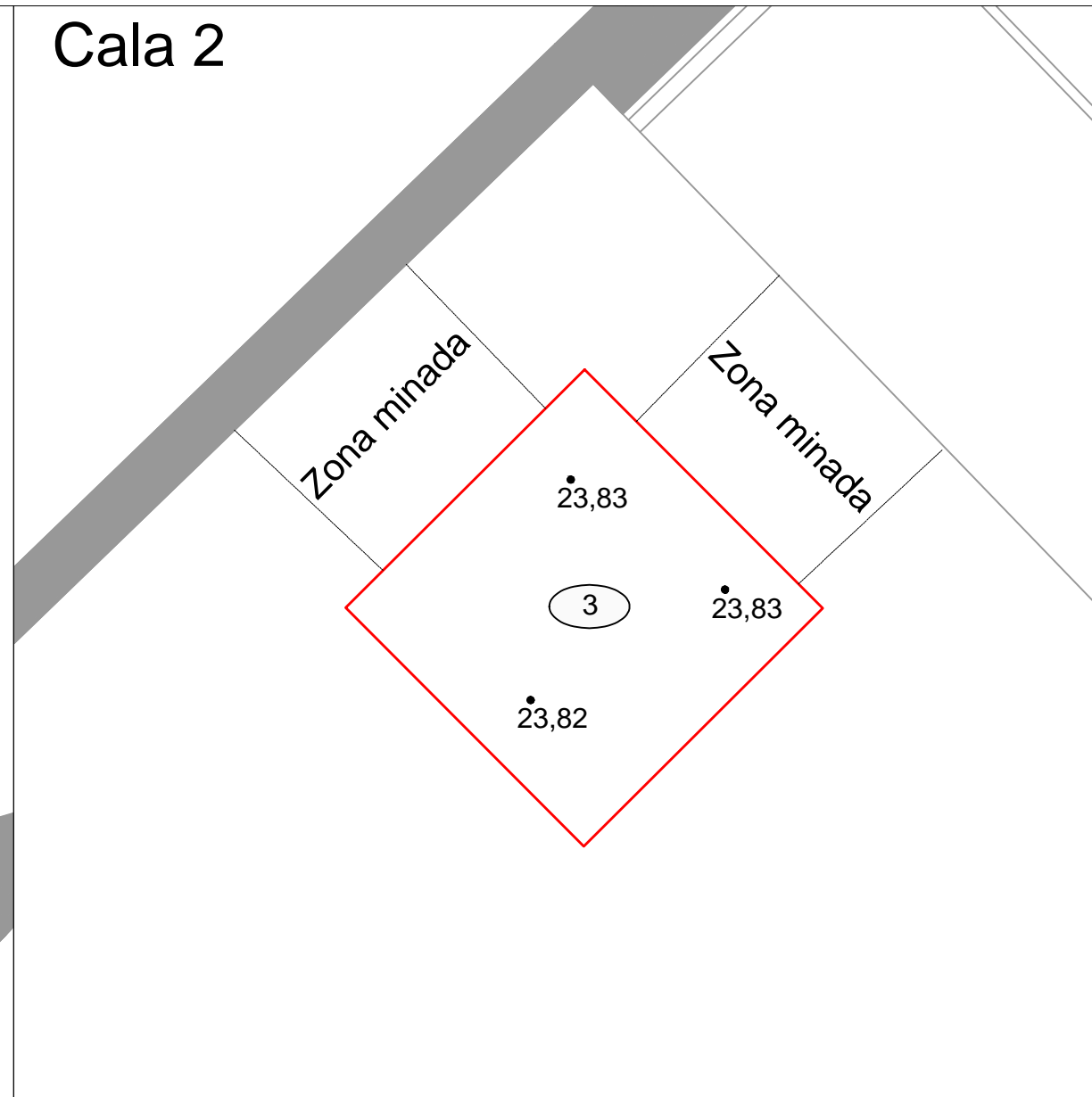
CASA BATLLÓ S.L.U.

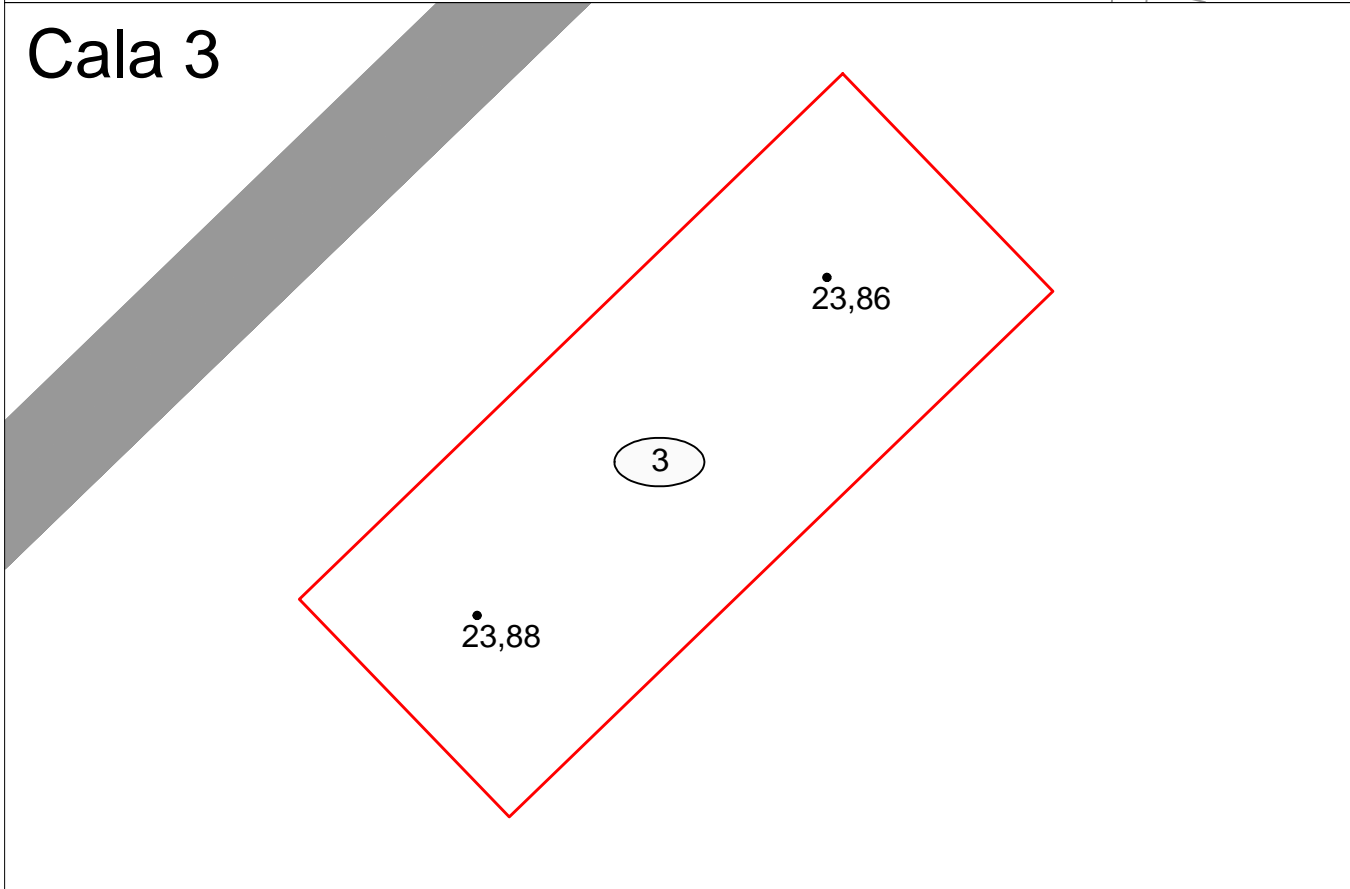
Cala 1

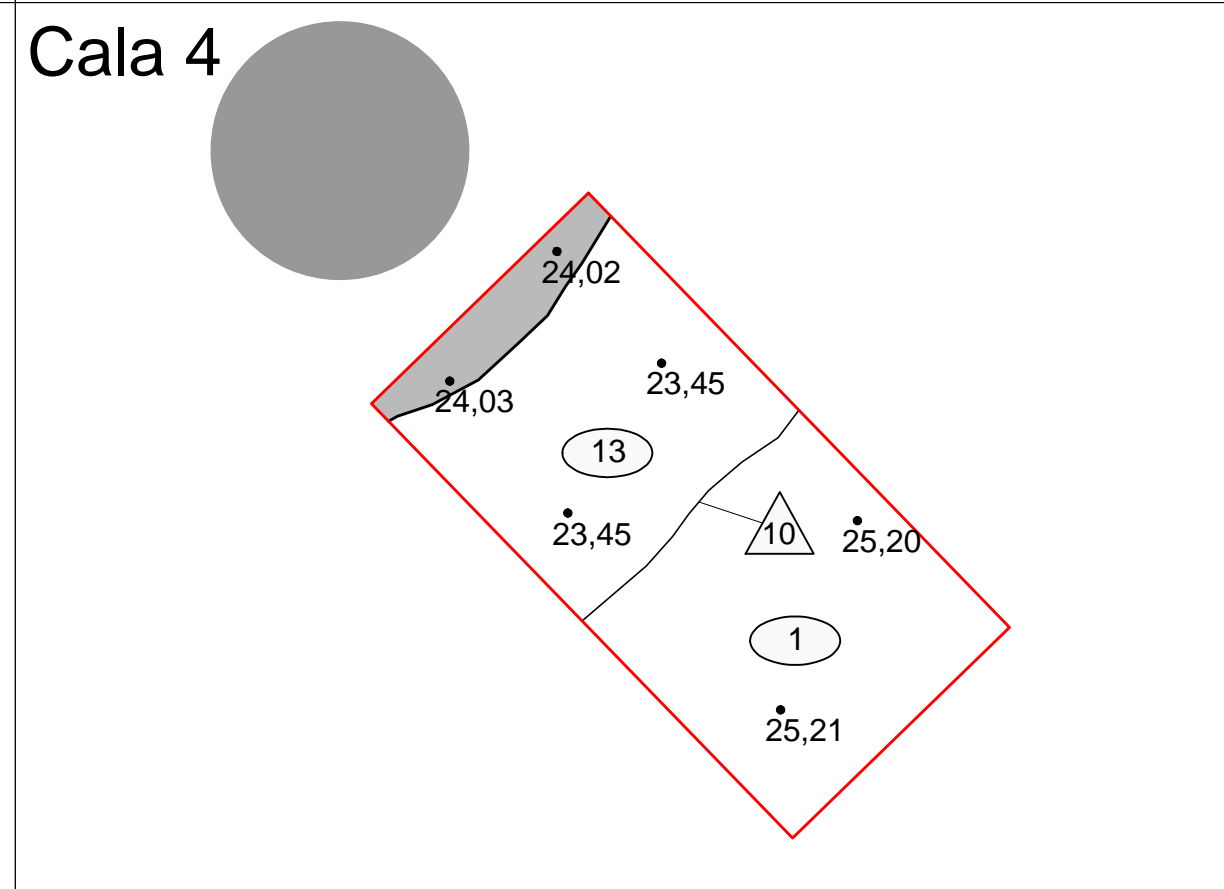
Cala 2

Cala 3

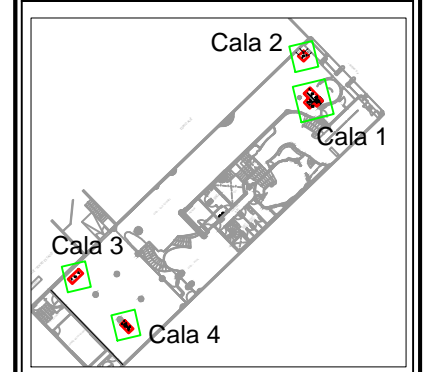
Cala 4

SERVEIS CULTURALS

UBICACIÓ

LLEGENDA

- Límits cales
- Morter de calç
- Maons
- Formigó

INTERVENCIÓ

Intervenció al Passeig de Gràcia, 43 - Casa Batlló de Barcelona [Barcelona, Barcelonès]

TÍTOL

Planta pedra a pedra. Cales 1, 2, 3 i 4

DIRECTOR

Albert Castellà Fabrè

PLANIMETRIA

Markary García Álvarez

Nº EXPEDIENT

R/N 470 K121-B-2014-1-11610
R/N 470 K121 N-B 2014/2-11723

DATA

Novembre-desembre 2014

BASE TOPOGRÀFICA

ICC 1:5000 Sistema de referència ETRS89
CASA BATLLÓ S.L.U.

ESCALA

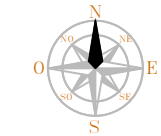

NÚM

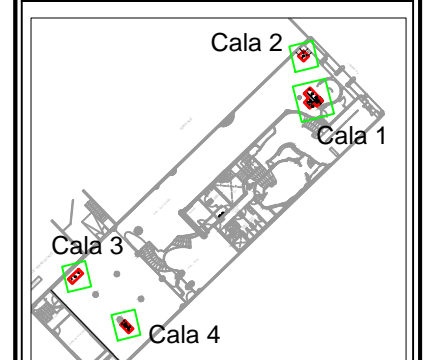
3

CLIENT

CASA BATLLÓ S.L.U.

UBICACIÓ

LLEGENDA

- Límits cales
- Cota final intervenció
- Estructures en secció
- Paviments

INTERVENCIÓ

Intervenció al Passeig de Gràcia, 43 - Casa Batlló de Barcelona [Barcelona, Barcelonès]

TÍTOL

Seccions A-A', B-B', C-C' i D-D'.

DIRECTOR

Albert Castellà Fabré

PLANIMETRIA

Markary García Álvarez

Nº EXPEDIENT

R/N 470 K121-B-2014-1-11610
R/N 470 K121 N-B 2014/2-11723

DATA

Novembre-desembre 2014

BASE TOPOGRÀFICA

ICC 1:5000 Sistema de referència ETRS89
CASA BATLLÓ S.L.U.

ESCALA

1:20

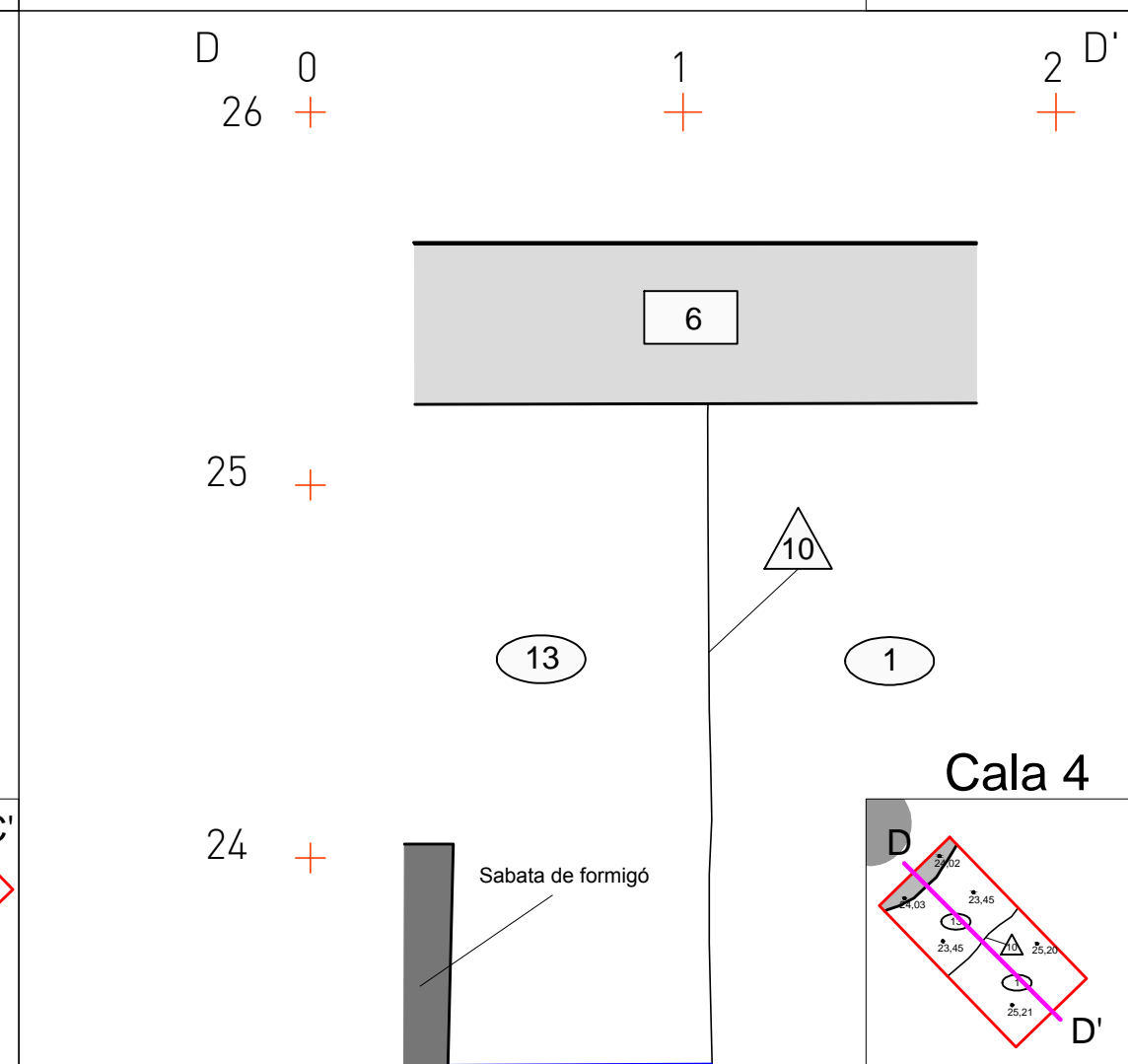
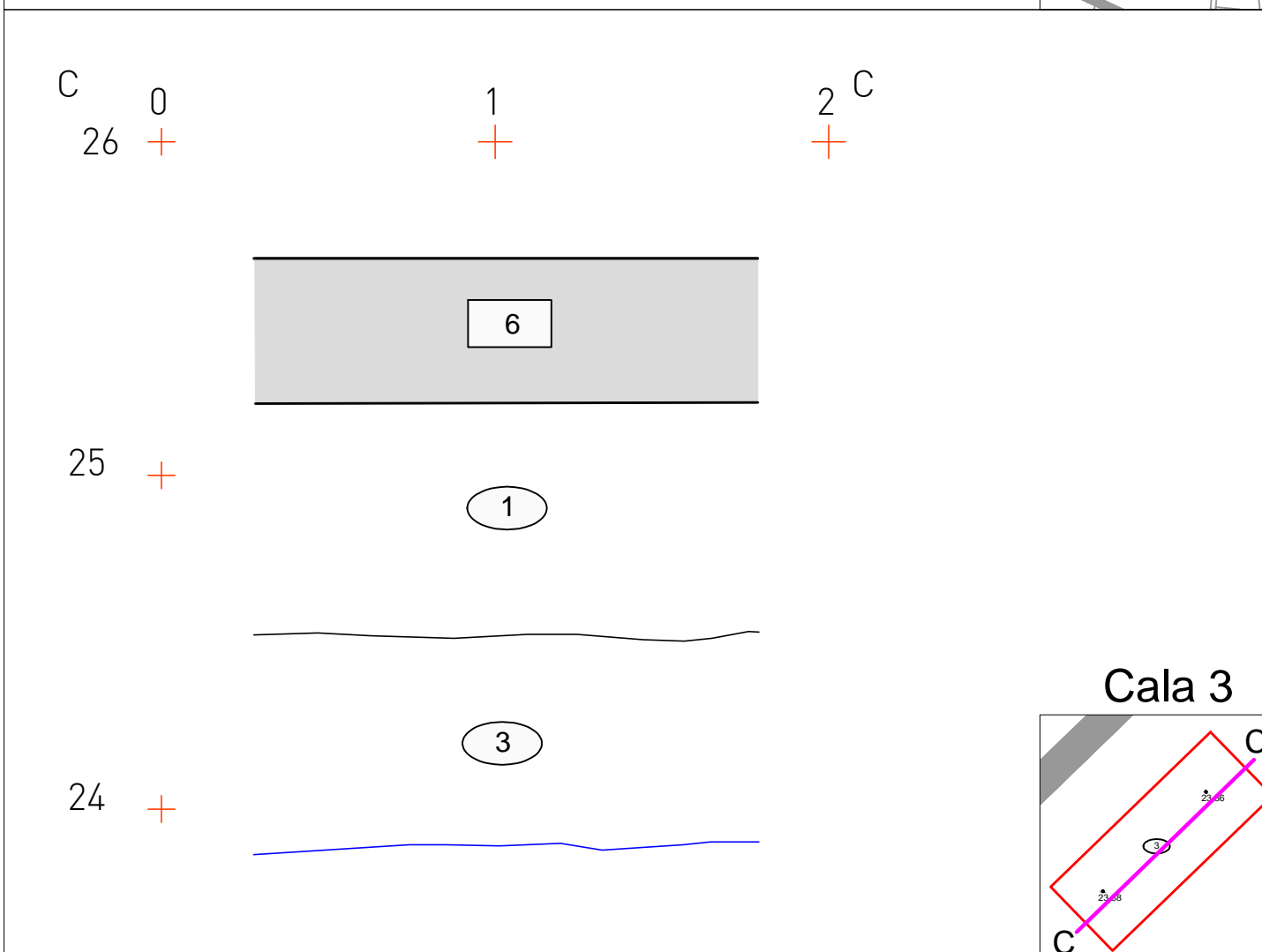
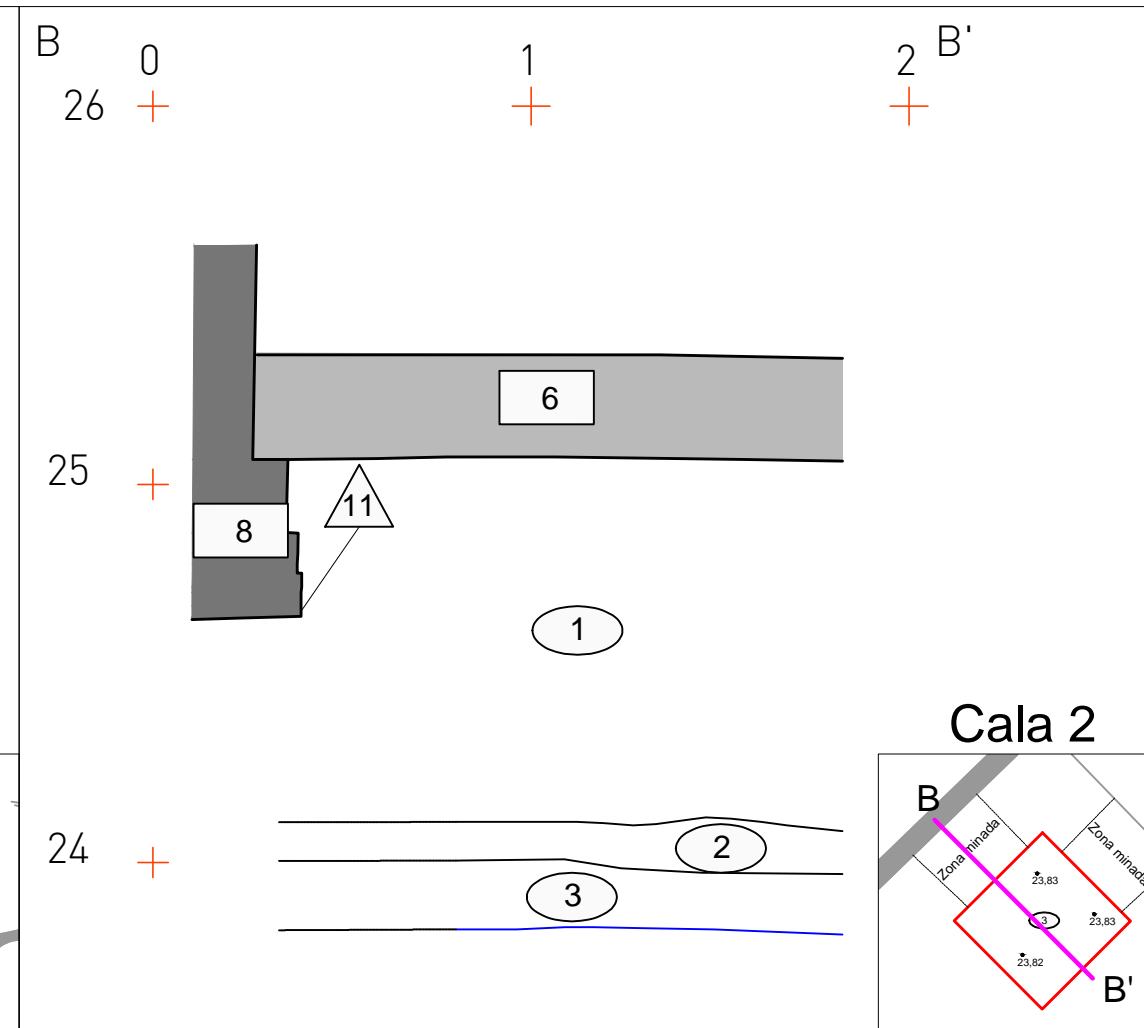
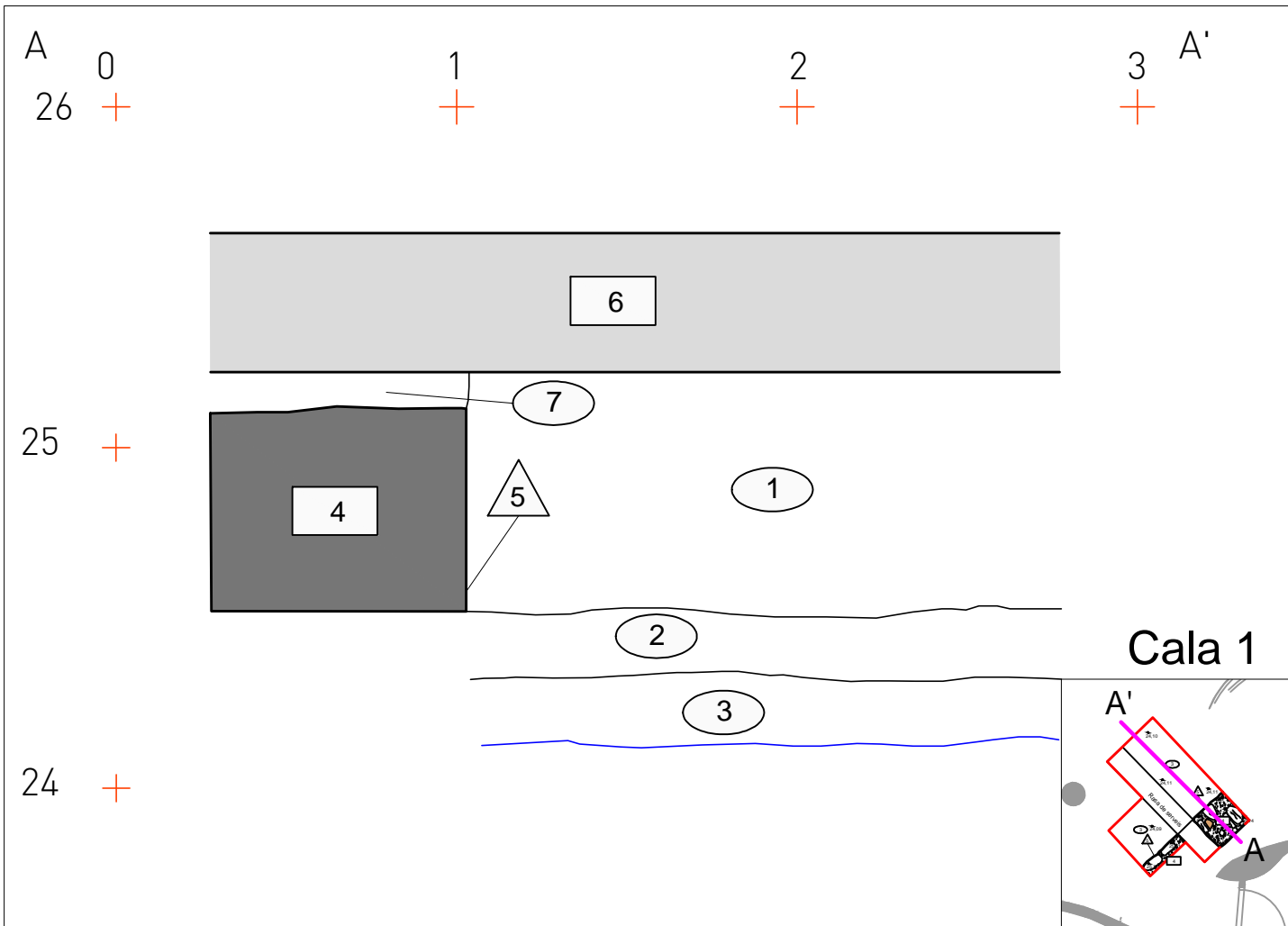

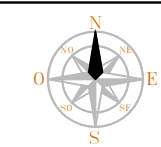
NÚM

4

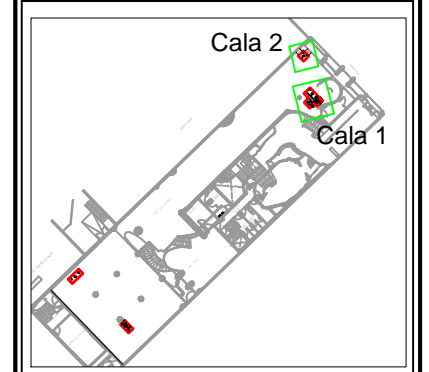
CLIENT

CASA BATLLÓ S.L.U.

UBICACIÓ

LLEGENDA

- Límits Cales
- Cota final intervenció
- Paviments
- Morter de calç
- Maons

INTERVENCIÓ

Intervenció al Passeig de Gràcia, 43 - Casa Batlló de Barcelona [Barcelona, Barcelonès]

TÍTOL

Alçats E-E', F-F' i G-G'.

DIRECTOR

Albert Castellà Fabré

PLANIMETRIA

Markary García Álvarez

Nº EXPEDIENT

R/N 470 K121-B-2014-1-11610
R/N 470 K121 N-B 2014/2-11723

DATA

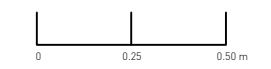
Novembre-desembre 2014

BASE TOPOGRÀFICA

ICC 1:5000 Sistema de referència ETRS89
CASA BATLLÓ S.L.U.

ESCALA

1:20

NÚM

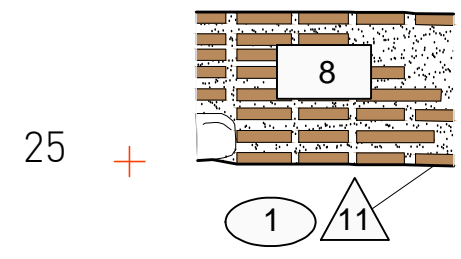
5

CLIENT

CASA BATLLÓ S.L.U.

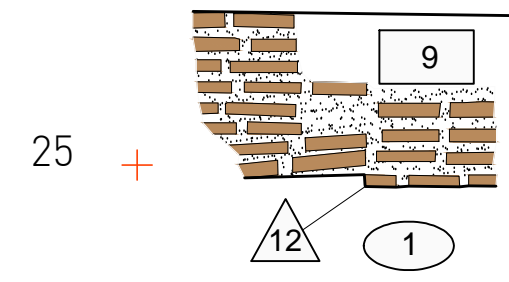
E 0
26 + 1 E'

Zona sense excavar

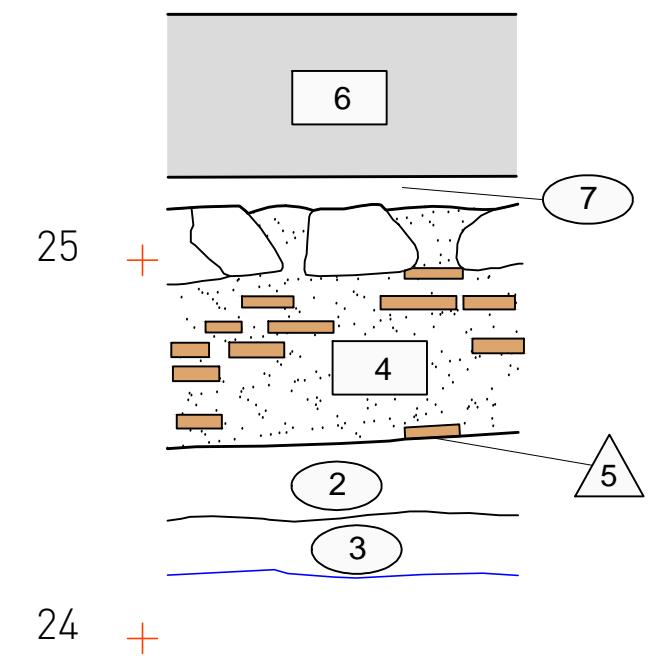

F 0
26 + 1 F'

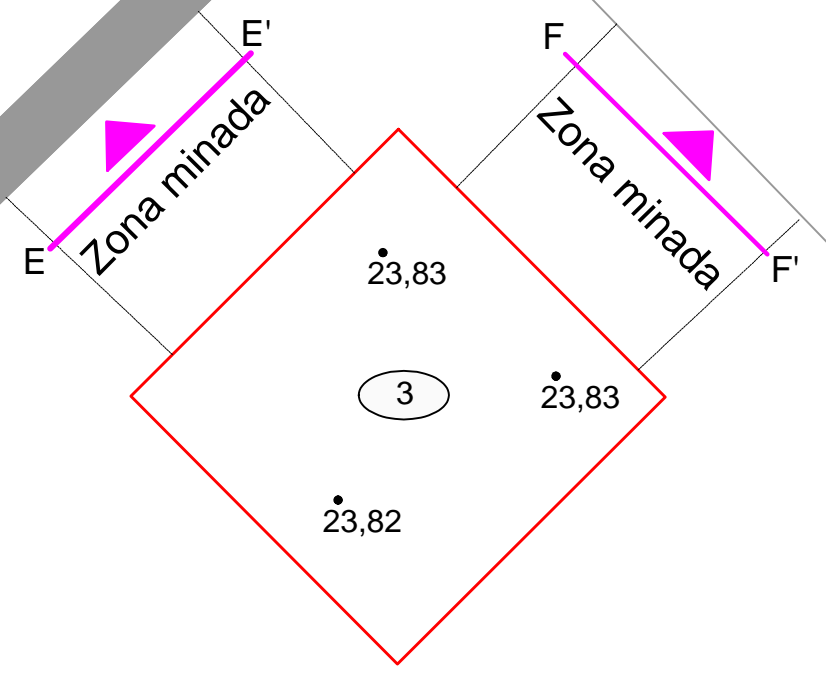
Zona sense excavar

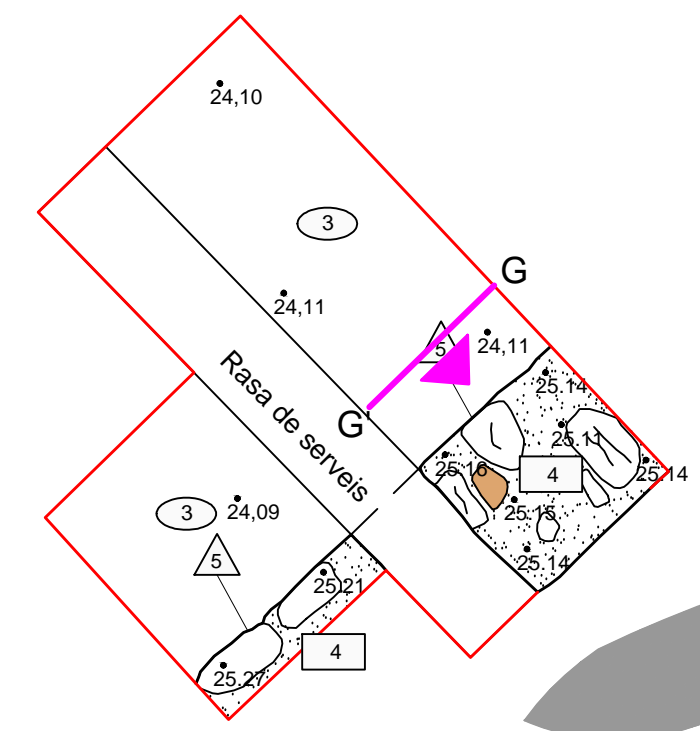
G 0
26 + 1 G'

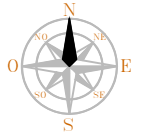

Cala 2

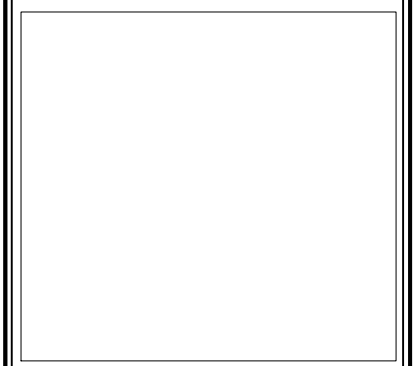

Cala 1

UBICACIÓ

LLEGENDA

 Cales

INTERVENCIÓ

Intervenció al Passeig de Gràcia, 43 - Casa Batlló de Barcelona [Barcelona, Barcelonès]

TÍTOL

Plànol de situació. Planta soterrani.

DIRECTOR

Albert Castellà Fabré

PLANIMETRIA

Markary García Álvarez

Nº EXPEDIENT

R/N 470 K121-B-2014-1-11610

R/N 470 K121 N-B 2014/2-11723

DATA

Novembre-desembre 2014

BASE TOPOGRÀFICA

ICC 1:5000 Sistema de referència ETRS89
CASA BATLLÓ S.L.U.

ESCALA

1:200

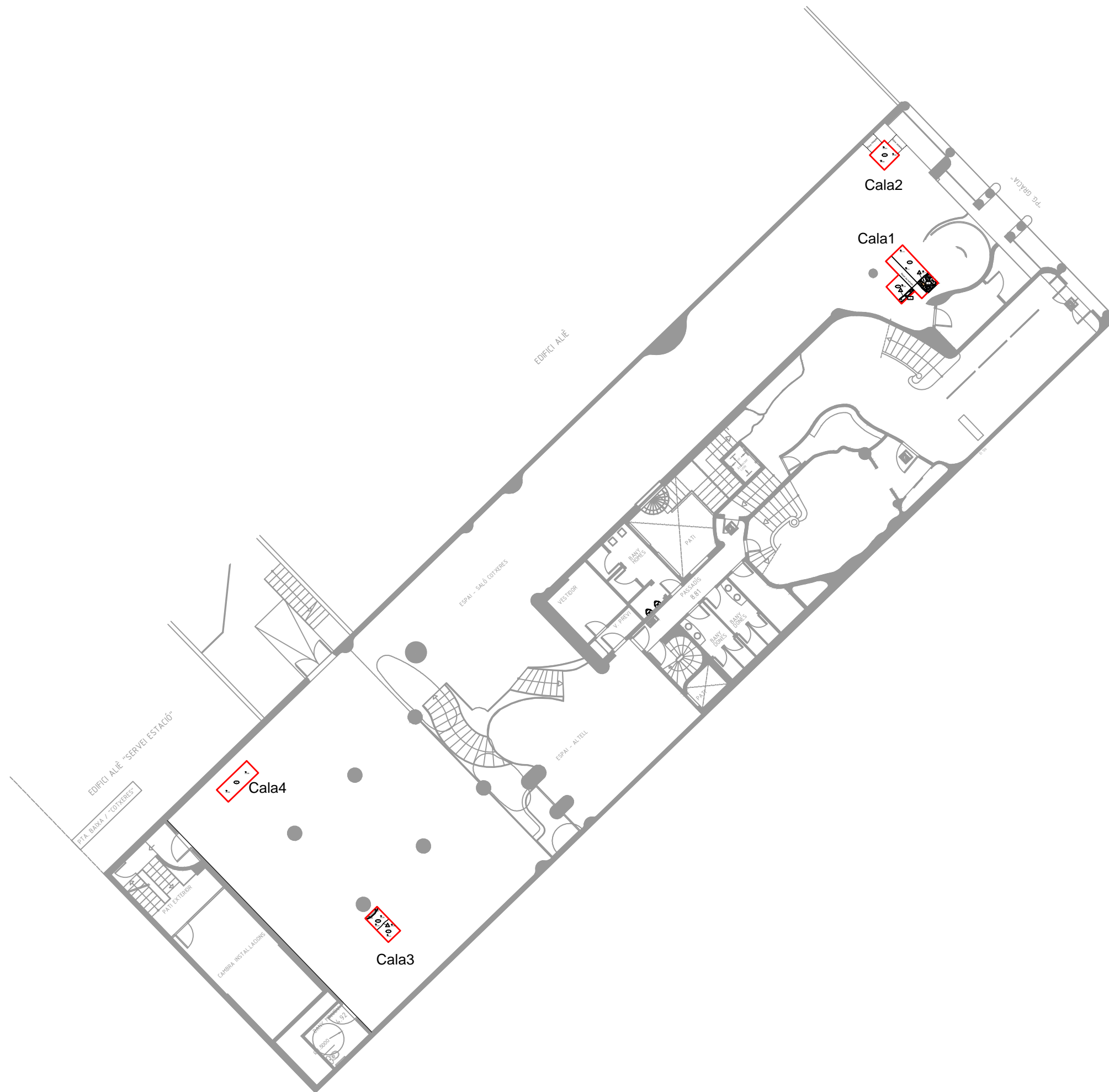

NÚM

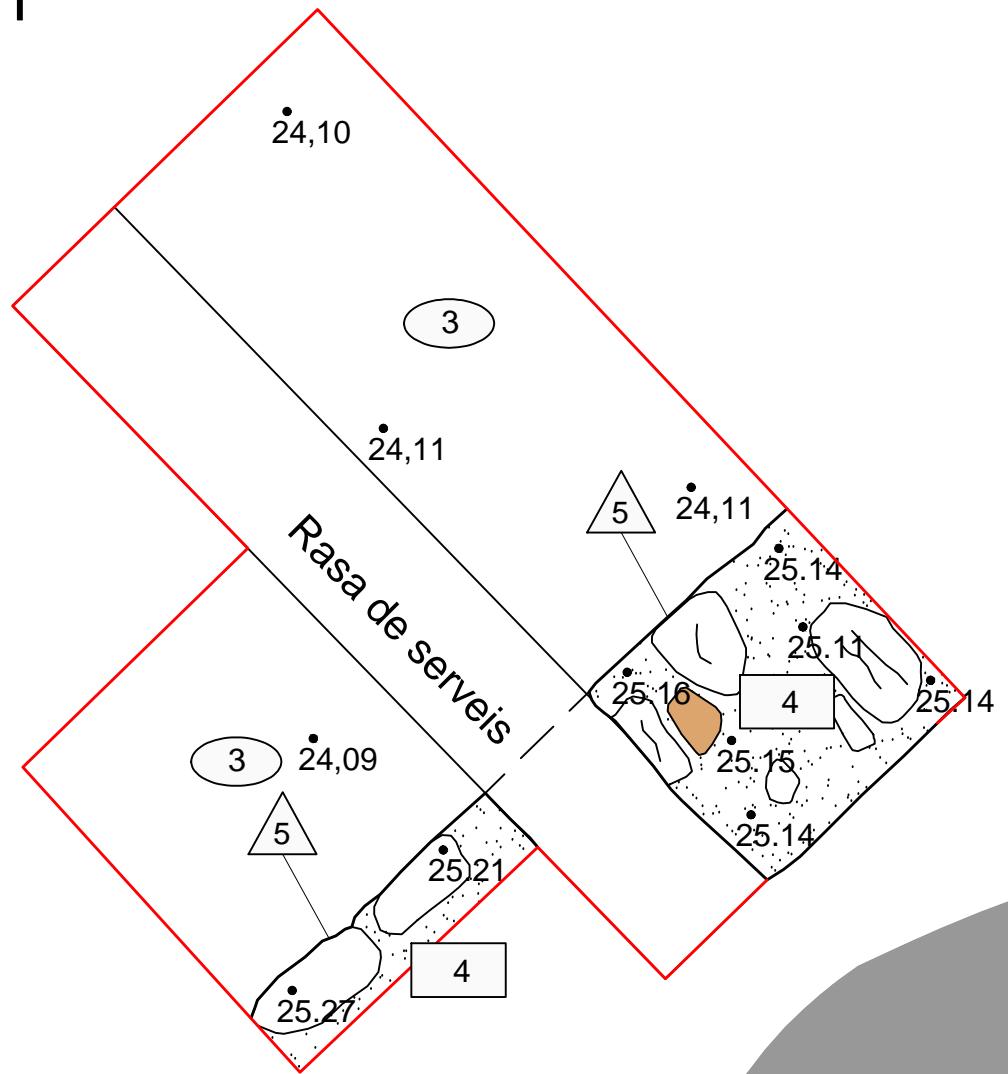
2

CLIENT

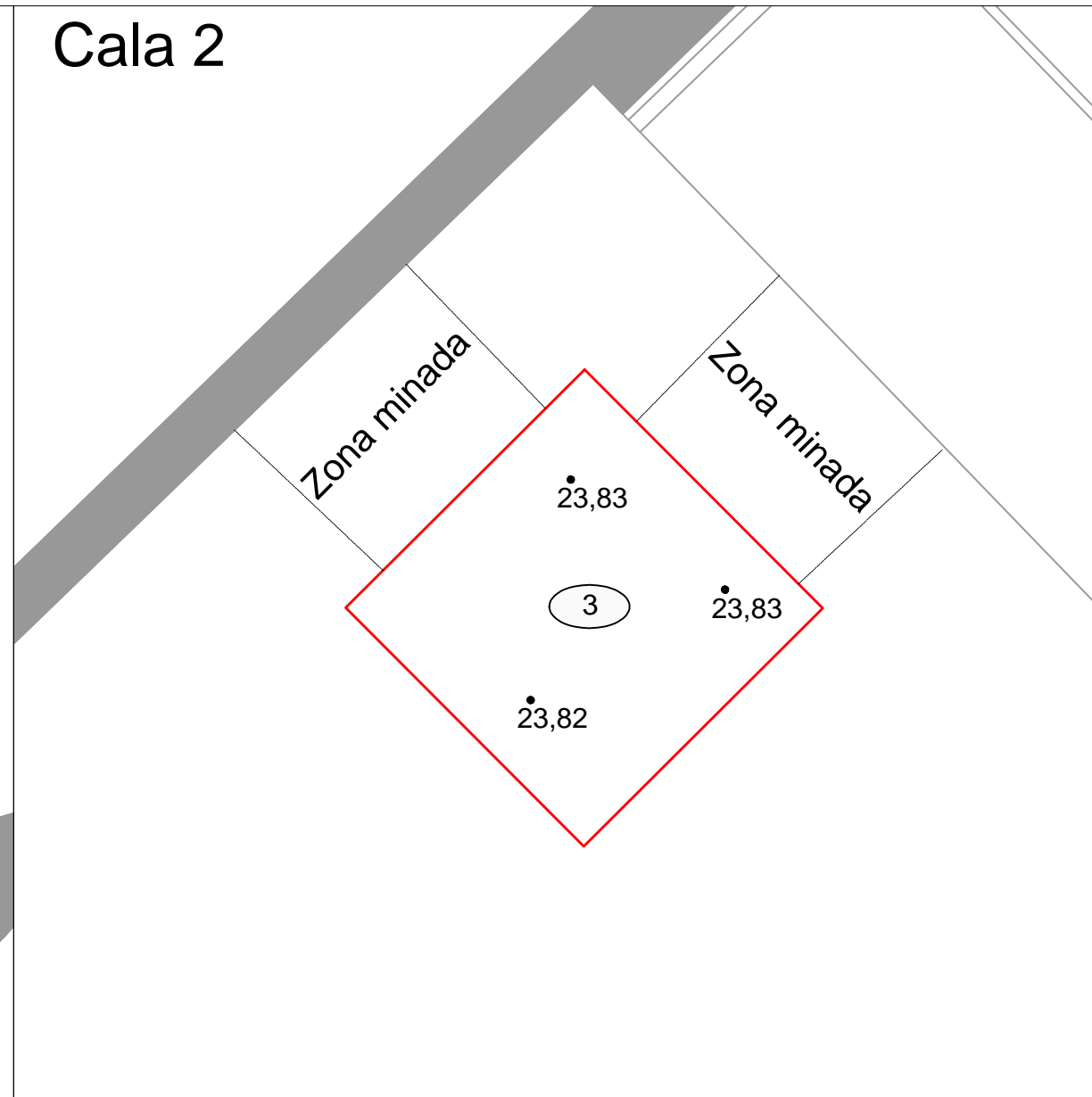
CASA BATLLÓ S.L.U.

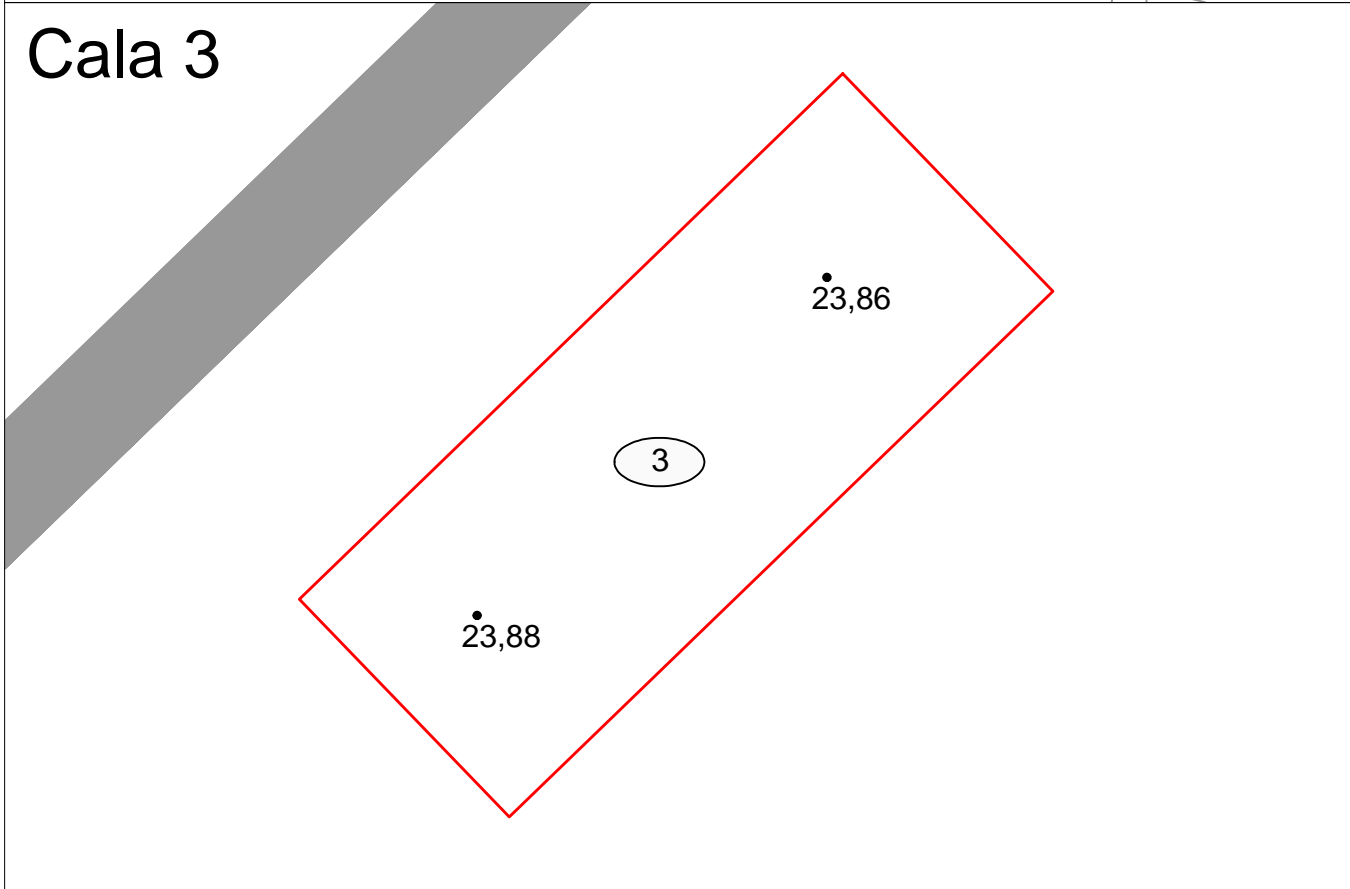
Cala 1

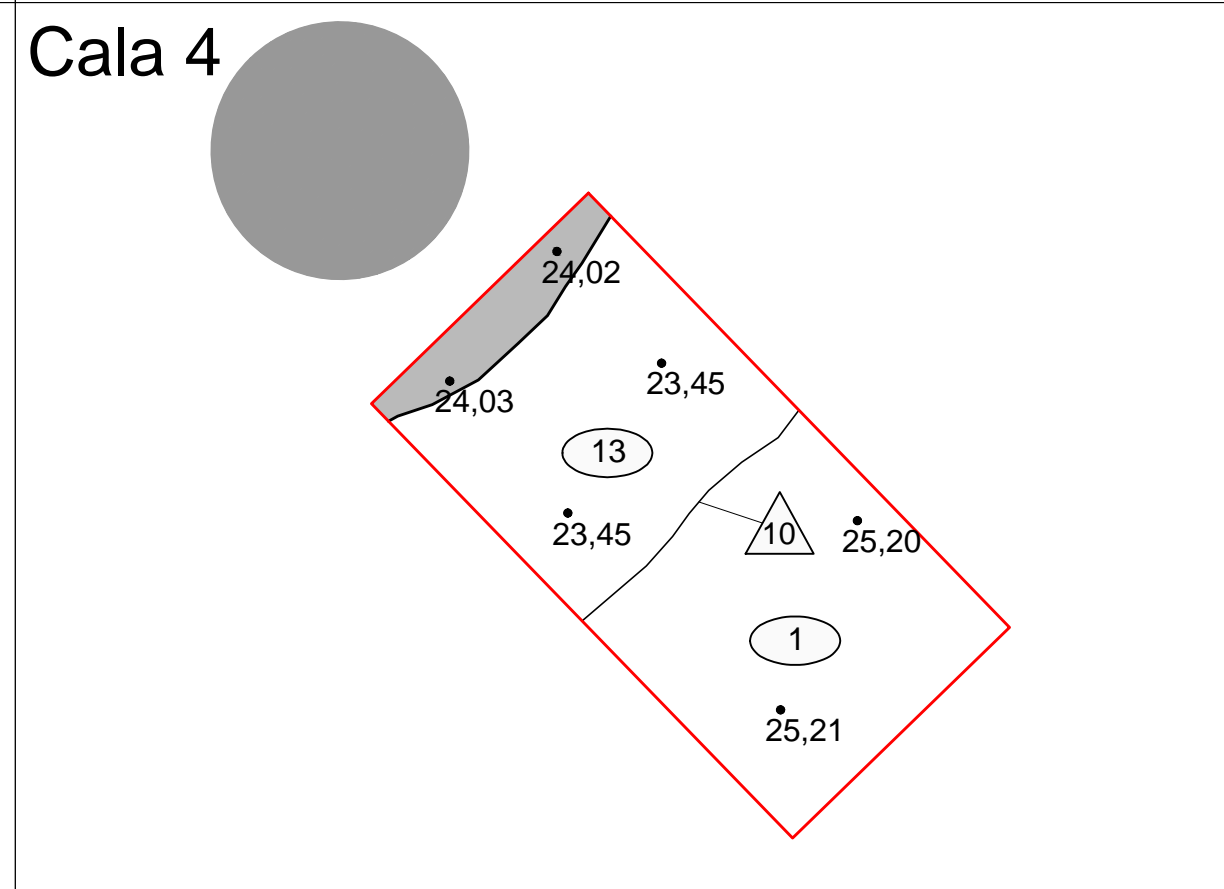
Cala 2

Cala 3

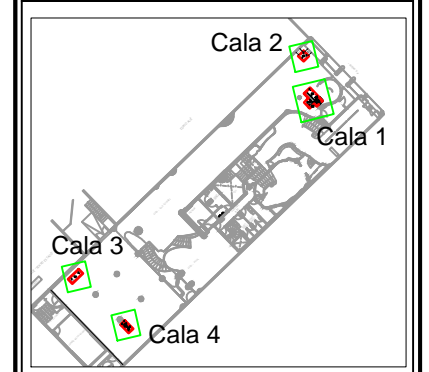
Cala 4

SERVEIS CULTURALS

UBICACIÓ

LLEGENDA

- Límits cales
- Morter de calç
- Maons
- Formigó

INTERVENCIÓ

Intervenció al Passeig de Gràcia, 43 - Casa Batlló de Barcelona [Barcelona, Barcelonès]

TÍTOL

Planta pedra a pedra. Cales 1, 2, 3 i 4

DIRECTOR

Albert Castellà Fabré

PLANIMETRIA

Markary García Álvarez

Nº EXPEDIENT

R/N 470 K121-B-2014-1-11610
R/N 470 K121 N-B 2014/2-11723

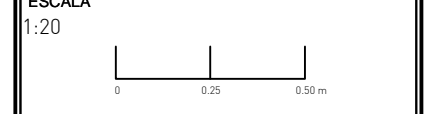
DATA

Novembre-desembre 2014

BASE TOPOGRÀFICA

ICC 1:5000 Sistema de referència ETRS89
CASA BATLLÓ S.L.U.

ESCALA

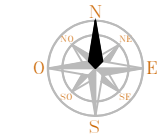

NÚM

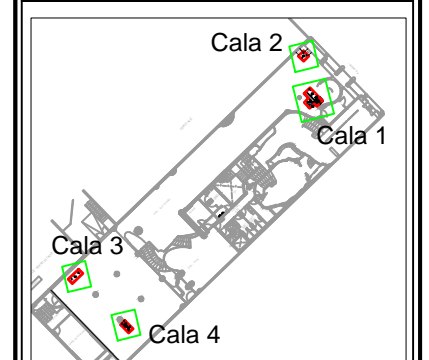
3

CLIENT

CASA BATLLÓ S.L.U.

UBICACIÓ

LLEGENDA

- Límits cales
- Cota final intervenció
- Estructures en secció
- Paviments

INTERVENCIÓ

Intervenció al Passeig de Gràcia, 43 - Casa Batlló de Barcelona [Barcelona, Barcelonès]

TÍTOL

Seccions A-A', B-B', C-C' i D-D'.

DIRECTOR

Albert Castellà Fabré

PLANIMETRIA

Markary García Álvarez

Nº EXPEDIENT

R/N 470 K121-B-2014-1-11610
R/N 470 K121 N-B 2014/2-11723

DATA

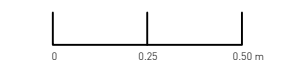
Novembre-desembre 2014

BASE TOPOGRÀFICA

ICC 1:5000 Sistema de referència ETRS89
CASA BATLLÓ S.L.U.

ESCALA

1:20

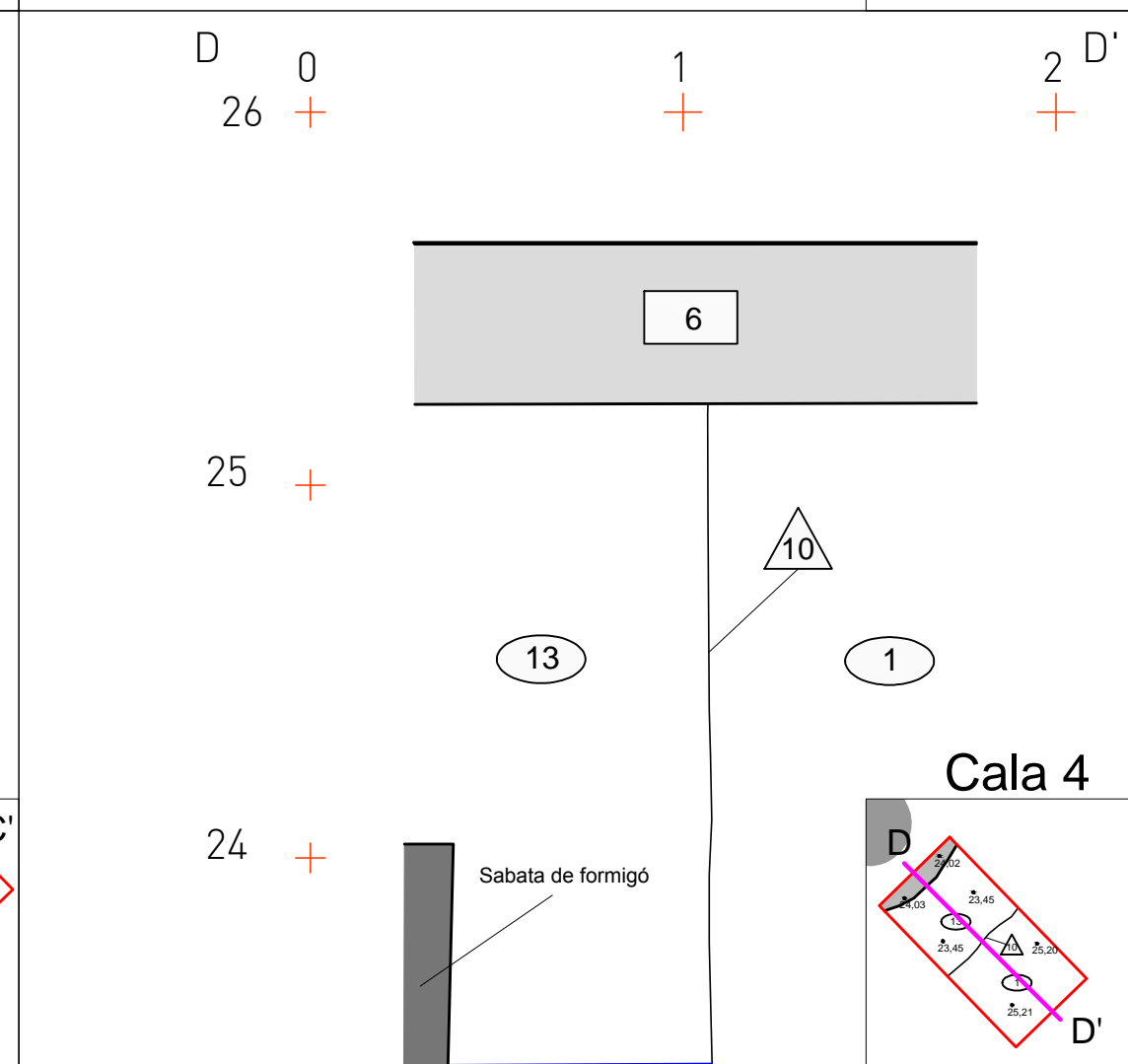
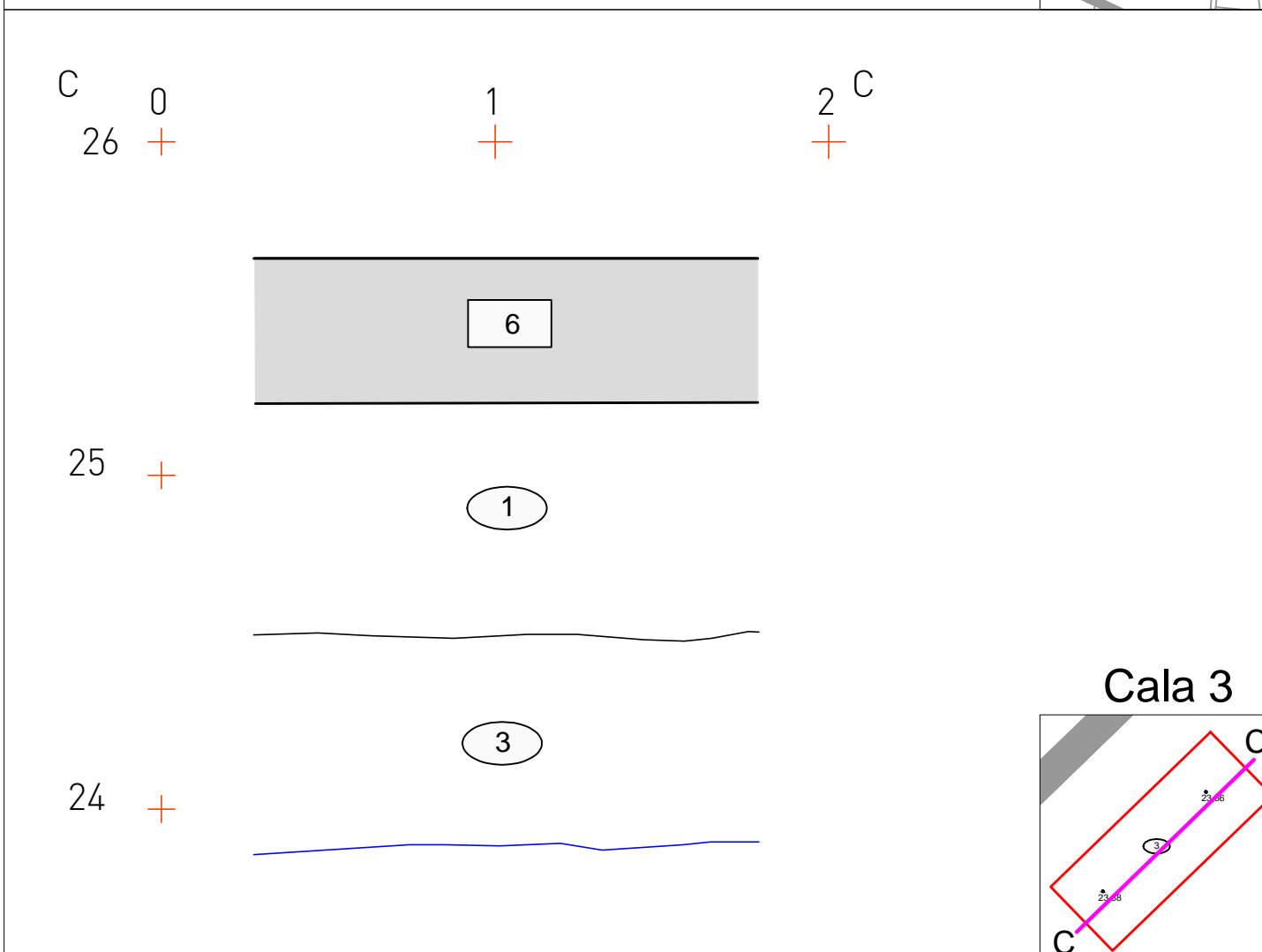
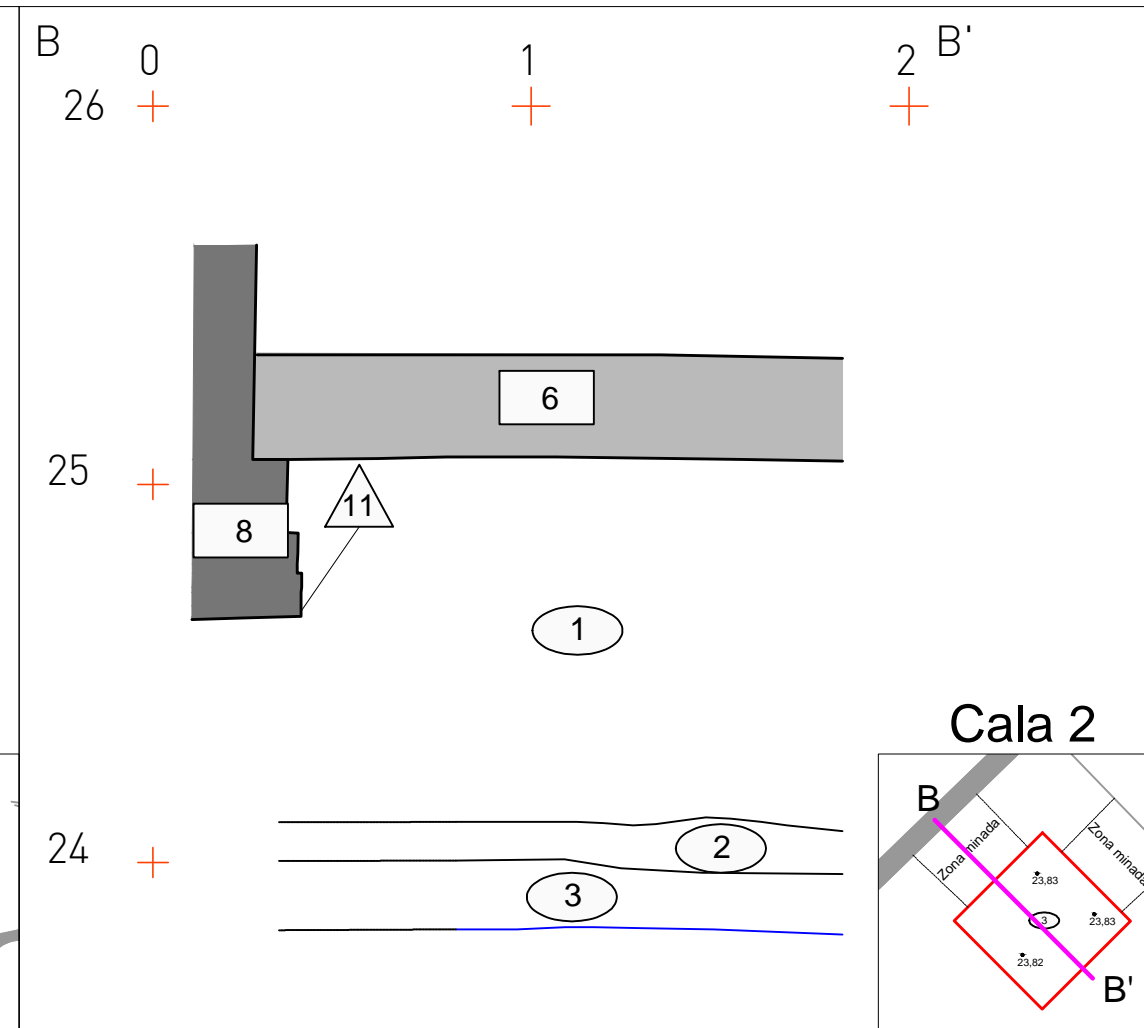
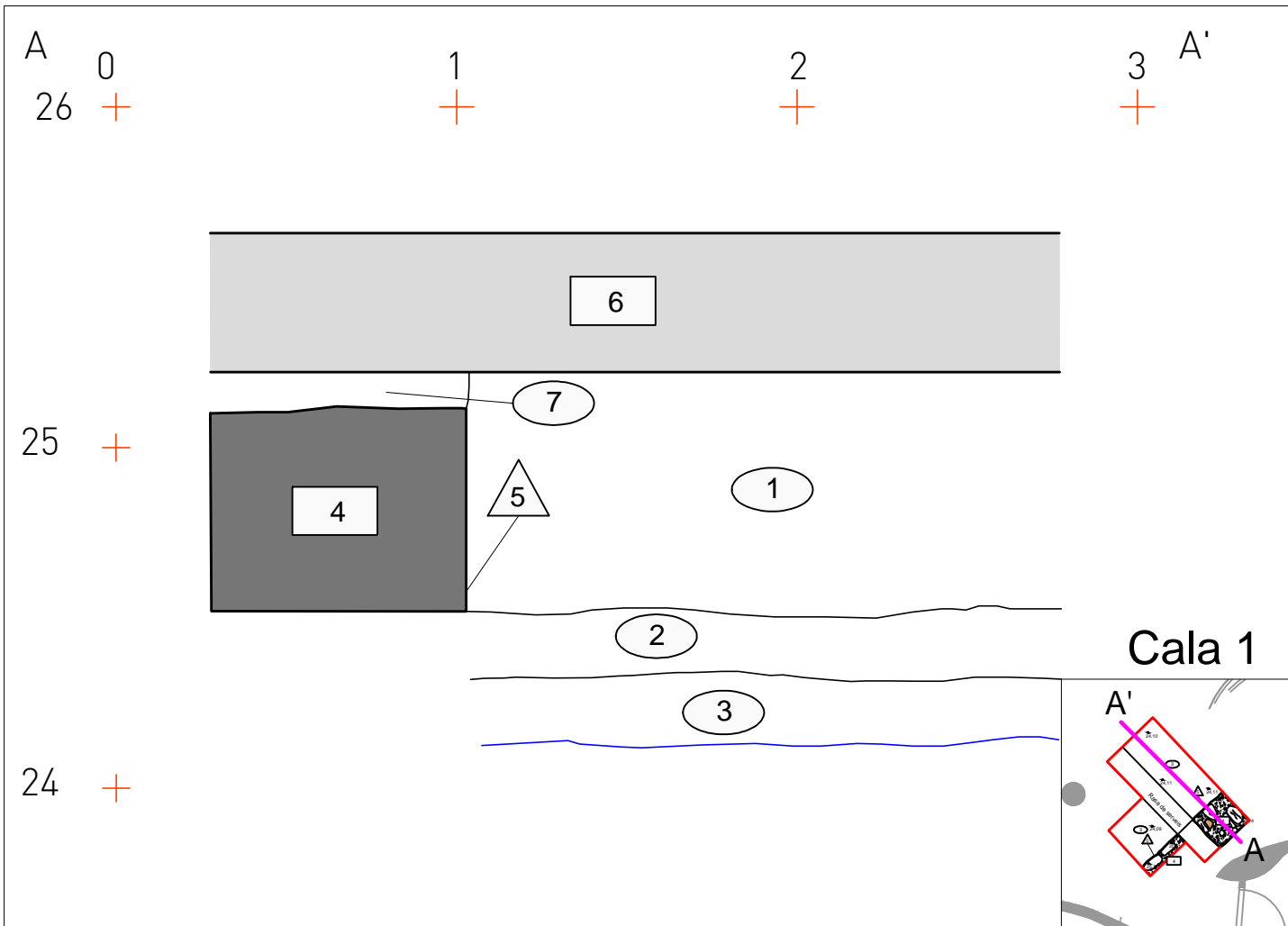

NÚM

4

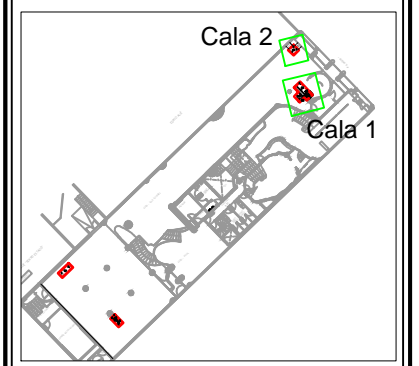
CLIENT

CASA BATLLÓ S.L.U.

UBICACIÓ

LLEGENDA

- Límits Cales
- Cota final intervenció
- Paviments
- Morter de calç
- Maons

INTERVENCIÓ

Intervenció al Passeig de Gràcia, 43 - Casa Batlló de Barcelona [Barcelona, Barcelonès]

TÍTOL

Alçats E-E', F-F' i G-G'.

DIRECTOR

Albert Castellà Fabré

PLANIMETRIA

Markary García Álvarez

Nº EXPEDIENT

R/N 470 K121-B-2014-1-11610
R/N 470 K121 N-B 2014/2-11723

DATA

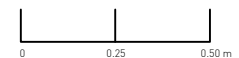
Novembre-desembre 2014

BASE TOPOGRÀFICA

ICC 1:5000 Sistema de referència ETRS89
CASA BATLLÓ S.L.U.

ESCALA

1:20

NÚM

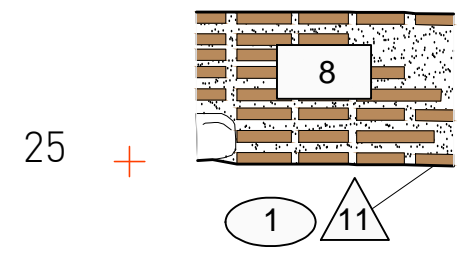
5

CLIENT

CASA BATLLÓ S.L.U.

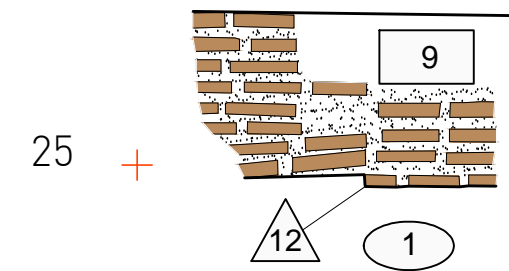
E 0
26 + 1 E'

Zona sense excavar

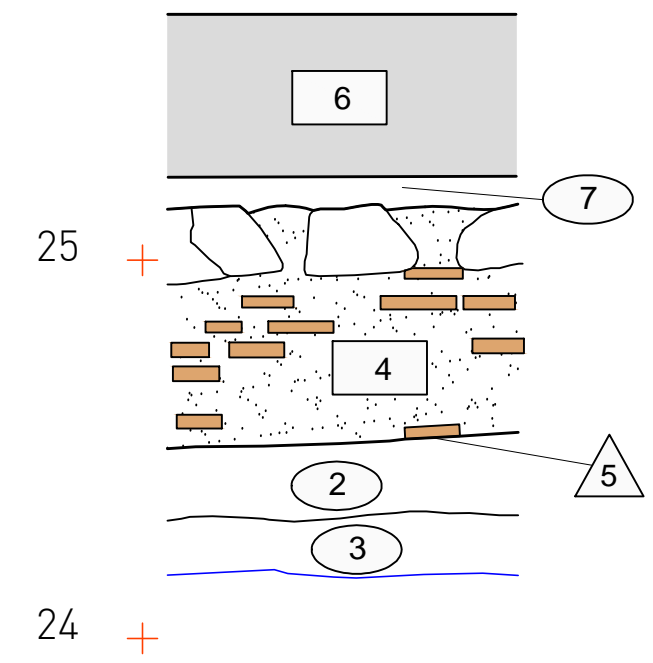

F 0
26 + 1 F'

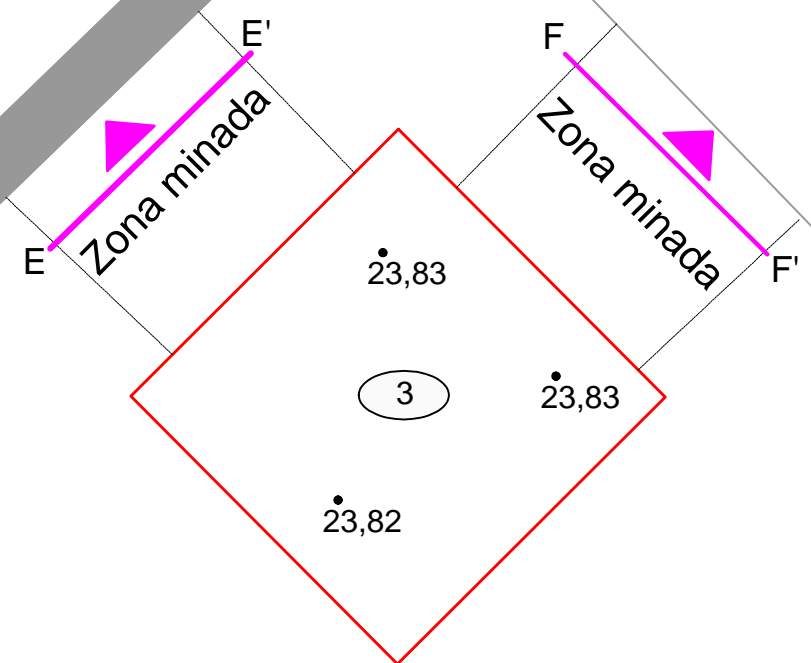
Zona sense excavar

G 0
26 + 1 G'

Cala 2

Cala 1

